

Samoiro naporinso'

Yosë nohuanton Ana hua'huaninso'

1 ¹Iprain huënton motopiro'saquë a'nara ninano ya'huërin Nama itopiso'. Inaquë a'nara quëmapi Iricana itopiso ya'huërin. Inaso', Sohui itopiso' shiin. Iricanaso', Iroamo itopiso' hui'nin. Iroamonta pa'pin, Irio itopi. Irinta pa'pin, Too itopi. Toonta pa'pin, Sohui itopi. Inaso', Iprain huënton quëmapi. ²Iricanaso' cato sa'ahuan. A'na sa'inso' Ana itopi. A'nanta', Pinina itopi. Pini-naso' hua'huana'pi. Ya'huëre' Anaso', co nito hua'huaninhuë'.

³Nani pi'iquë Iricanaso', Siro ninano itopiquë pa'nin. Siniro ya'ipi nani-taparinsó' chinotacaso marë' pa'nin. Inaquë nipachina ma'sha tëparahuaton ina chinotërin. Inaquë Iri itopiso' corto hua'an hui'ninpita catoya'pi sacatopi. Inapitaso' Opini, Pinisë, inapita itopi. Inapitanta corto hua'ano'sa nicatona Siniro marë' sacatopi. ⁴Iricana Siniro marë' ma'sha tëparin. Inaso', nanan anoyatopiso marë' itopiso'. Inapohua-china, Pinina, hua'huinpita, inapitaso napopináchin quëtërin. ⁵Anaso nipirinhüë', panca panca quëtërin. Siniro nohuanton co hua'huana'pihuë nipirinhüë', nosororin. Nosoroaton yánapotërin. ⁶Napoaton Pininariso' co yainhuë' nontërin. Naporahuaton Siniro nohuanton co hua'huana'pihuë ni'ton, nocanaton tëhuarin. No'huian-tërinso' nichinapon chachin napotërin.

⁷Nani pi'iquë Siniro chinotacaso pëiquë pa'pachinara, Anaso na'nëton

co yacoshatërinhuë'. Pininari no'hui-rárin ni'ton, naporin. ⁸Napohuachina, so'ini itapon: "Ana. Ama sëtaton na'në-quësohuë'. Noya coshatëquë'. Carin-quënso nosororanquën. Ya'ipiya quëran na'con na'con nosororanquën. Shonca quëmapi'hua hua'huanan naporini, co onpopinchin noya cancanchitonhuë'. Ca ya'huëarahüë ni'ton, noya noya cancantëquë'," itërin.

⁹A'na tahuëri Siroquë paantapi. Inaquë nicasoi', nani coshatohuachina Anaso huanirin. Huanirahuaton Yosë chinotacaso nëmëtë pëiquë pa'nin. Iri corto hua'an ya'coanaquë huënsëaso', ya'coon-tarin. ¹⁰Inaquë nipachina na'nërin. Parisitërinso marë' co napion cancantaton na'nërin. Na'nëton Siniro nontërin. ¹¹"Siniro quëmaso ya'ipi nanitaparan. Piyapinëncó niporahuë' parisitërahuëso nica-ton, a'nara quëmapi'hua hua'huana'-huaso', quëtoco. Inapotëranco naporini, carinta ina hua'huahuë quëma marë' aco'itohuë'. Ina anitota'huanquënso marë' co onporonta ya'iapihuë'," itërin.

¹²Ina pochin hua'qui Siniro nontërin. Iri corto hua'anso', Ana nanamën ni'sárin. ¹³Inaso napoaponahuë', yonquinën quëran Siniro nontërin. Co manta noninso ya'caninhüë', nanamënsáchin nahuë nahuétárin. Napoaton Iririso': "Isoso sanapi no'pirin," ténin yonquinënuë. ¹⁴Ina yonquiaton itapon: —¡Co no'piquë huarë' o'ocaso ya'huërinhuë'! Tananpitëquë huachi huinoso', itërin.

¹⁵—Co apiya no'pirahuë'. Co huino o'orahuë'. Co ma'sha tëranta main

nininso' o'oporahuë', co napion ancantato Yosë nontarahuë. Parisitërahüeso' Siniro sha'huitarahuë. ¹⁶Ama yonquirapitonco: "Isoso inpio sanapi," itocosohuë'. Parisitato co noyahuë' cancantërahüë ni'ton, hua'qui Yosë nontërahüë, itërin Anari.

¹⁷—Noyapa'. Sano cancantaton paquë huachi. Israiro'sanpoa chinotërehüaso Yosë chachin, ma'sona natananso acochinquën, itërin corto hua'ani.

¹⁸—Ma'cha inachachin a'na tahuërinta noya niantarancohuë paya, itaantarin Anari. Ina quëran inaso paantarahuatón, coshatóonin. Naporahuatón co huachi sëtërinhuë'.

¹⁹Tahuërininquë a'cayan Yosë chinotahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

Ina quëran Iricanaso', sa'in ichihuë'lërin. Naporó' Sinirosó', Anari nontërinso' yonquiatón catahuarin. ²⁰Ina nohuatón cayorin huachi. Tahuëri nanihuachina quëmapi'huaya huairin. Nininën nohuatón Samoiro itërin. Siniro natanatón hua'huaninsó marë' ina pochin nohuëtërin.

²¹Ina pi'i niantarinquë Iricanaso', Siroquë paantarín. Sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin pa'sahuatona', Siniro sha'huitërinso' quëpatërin. Naporahuatón nani pi'iquë Siniro marë' ma'sha tëpacaso' nininsó quëpatërin. ²²⁻²³Anaso napoaponahuë', co pa'ninhuë'. Co'huara so'in pa'shátëraponhuë':

—Co caso inatohua pa'shatërapohüë'. Hua'huasha a'pota huarë' pa'sarahüë. Nani a'potohuachin, Sinioronquën nicacaso marë' quëpatarahüë. Acoonpato, inaso inaquë ya'huëapon, itërin. Napotohuachina, so'ini itapon:

—Inta nipachin. Ma'sona nicacaso yonquiransó, niquë'. Ina a'pota huarë', isëranchin ya'huëtaquë'. Siniro

chachin catahuainquën ina sha'huitëransó' nicacaso marë', itërin. So'ini napotohuachina, inaso quëparitaton inaquëranchin hua'huin asó'sorin. So'sohuachina a'potërin.

²⁴Siroquë Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'huërin ni'ton, hua'huin a'potohuachina, inaquë quëparin. Hua'hua nipirinhüë' quëparin. Cara toroa'hua, cato shonca cato quiro trico, inapitanta quëparin. Naporahuatón a'nara sha'huëtë morsaquë huinonta quëparin. ²⁵Nani inaquë nipachina a'nara toroa'hua Siniro marë' tëpapi. Inapotahuatóna Iri corto hua'an hua'huasha a'notopi. ²⁶Naporó' Anari itapon:

—I'huata apiya. ¿Yonquiran ipora iráca isëquë huëcato sacaroënquë Yosë nontërahüeso to? ²⁷Iso hua'huasha marë' naporahuë. Ni'quëchi. Nani quëtërinco. ²⁸Napoatón carinta', ina piyanën nicacaso marë' acorahuë, itërin. Ina natanatón, Iriso isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuatón Siniro chinotërin.

Yosë cantanën Ana cantarinsó'

2 ¹Naporó' Ananta', Yosë nontatón itapon:

“Siniro yonquiato capa cancantërahüë.

Ya'ipi cancanëhuë quëran capa cancantërahüë.

Achinirincó ni'ton, inimicoró'sa a'pania'huaso nanitërahüë.

Catahuarinco ni'ton, noya cancantërahüë.

² ¡Inasáchin noya noyaso'!

¡Co insonta ina pochin pa'poyarinpohüë'!

Co a'na yosë ina pochin ya'huërinhuë'.

³ Ama insó tëranta nocanchinsohuë'.

Ama aquëtë': 'Ca tëhuënchinso',
 chinasohuë'.
 Sinioroso' Yosë ni'ton, ya'ipi
 naporëhuaso nitotërin.
 Pë'tënatë quiro nitotëreso pochin,
 naporëhuaso nitotaton, no'të-
 quën sha'huitarinpoa'.
⁴ Ahuëtono'sa nipirinahuë', ina
 topachin sanpatapi.
 Sanpacharo'santa nipirinahuë',
 ina topachin ahuëtapi.
⁵ A'naquënso', hua'huayätërahuë
 cosharohuanpi.
 Napoaton, pë'sotai huarë' coshatopi.
 Inapopirinahuë iporaso'
 pahuantopi ni'ton,
 pi'pian tëranta capacaiso marë'
 patrohuanpi.
 A'naquënso tanarápirinahuë',
 iporaso noyá coshatopi.
 Co hua'huana'pihuë sanapinta',
 canchisë huarë' hua'huanpi-
 tërarin.
 Na'a hua'huana'piso nipirinhuë',
 co huachi hua'huanatonhuë',
 copi ténin.
⁶ Sinioro nohuanton chiminarëhua'.
 Ina nohuanton chachin hua'hua-
 tërëhua'.
 Ina topachina chimipiro'sa
 ya'huërinquë pa'marigua'.
 Ina taantahuachinaso', inatohua
 quëran huënantarihua'.
⁷ Sinioro nohuanton a'naquën
 ma'huanpi.
 Ina nohuanton chachin a'na-
 quënso popriyatopi.
 Inari a'naquën atapanin. Inari
 chachin a'naquënso noya
 acoantarin.
⁸ Sa'ahuario'sa anotopiso pochin
 a'naquënso ma'sha onpopi.
 Ina quëran opatëreso pochin
 Siniorori noya acoantarin.

A'naquëonta', nosorotatona capacaiso
 marë' huëyoroquë icaratopitërapí.
 Inapopisopitanta', Siniorori
 noya acoantarahuaton hua'a-
 no'sapitarë ahuënsëarin.
 Inapotohuachina a'napitarinta',
 noya ni'pi huachi.
 Sinioroáchin ya'ipiro'pa' ninin.
 Inari chachin ipora ya'huëa-
 rinquë acorin.
 Ina nohuanton ya'ipi isoro'paquë
 ya'huëinsopita noyatarin.
⁹ Sinioroáchin cancantopisopita
 intohuaso pa'pachinara,
 inari noya a'pairin.
 Co noyahuë' cancantopisopitaso
 nipirinhuë', chimipiro'sa
 nisapiquë pa'sapi.
 Inaquëso', ya'ipi tashinantárin. Co
 insonta inaora chininëinquë
 noya noya niacoarinhuë'.
¹⁰ Sinioroso' ya'ipi inimiconënpita
 ata'huantarin.
 No'huiton inápa quëran huira
 a'patiimapon.
 Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita,
 Siniorori no'tëquën sha'huitapon.
 No'tëquën sha'huitaton, yonsha
 pa'paarëso pochin nitapon.
 Copirno marë' huayoninsoso
 nipirinhuë',
 chini chiníquën nanan quëtapon,"
 ténin Ana Yosë chinotaton.
¹¹ Ina quëran Iricanaso', sa'inpita,
 hui'ninpita, inapitarë chachin Nama
 ninanoquë paantarin. Hua'huashaso
 nipirinhuë', inaranchin quëparitërin.
 Iri corto hua'ani ma'sona camairinso
 nicaaton, Sinioro marë' sacatarin.

**Iri hui'ninpita co
 noyahuë' nipiso'**

¹² Iri hui'ninpitaso', co noyahuë'
 cancantopi. Napoatona', co Sinioro

tëranta tè'huatatonaraihuè', co noyahuè' nisápi. ¹³⁻¹⁴Corto hua'ano'sa inachintopiso imatona isopopi: Israiro'sa Sinioro chinotacaiso marè' ma'sha tèpapi. Inapotahuatona co ya'ipi Yosè marè' ahuiquitohuachinarahuè', napopinchin capacaiso marè' anpipi. Anpiaso!, corto hua'an piyapinèni huècapairin. Panca insèn pochin nininquè patoroitahuaton, corto hua'an marè' nosha ocoirin. Inari Sinioro marè' ma'sha quèpiso' tèpaton a'notarin. Ya'ipi Siroquè huècatona!, ma'sha Sinioro marè' a'nopisopita inapotèra'piapi. ¹⁵Napoaponahuè', a'na tahuèriso co napopihuè'. Ma'sha Sinioro marè' tèpapiso' tomaquèn artaroquè ahuiquitacaso nipirinhue', co'huara ahuiquichátèrasoihuè', corto hua'an piyapinèn'ton huè'nin. Huè'sahuaton nosha hua'anèn itapon: "Nosha quètoco, cancatato corto hua'an a'ca'i. Co inaso anpipinan ma'paponquènhuè'," itèrin. ¹⁶Napotohuachina a'naquèni itapon: "Co!. Tomaquèn'ton Sinioro marè' corto hua'ani ahuiquitacaso ya'huèrin. Ina piquèran quèmaso' nohuantèranso' maquè'," itèrin. Napotohuachina, inariso itaantapon: "Co naporinhue', apiramiachin quètancoso ya'huèrin. Co noya quèran quètohuatancohuè', osèrètaranquèn," itèrin. ¹⁷Inapoatona ina hui'napi'saso!, co Sinioro tè'huatatonaraihuè' panca oshahuanapi. Ina chinotacaiso marè' ma'sha tèpapisopita nocanatè pochin nitopi.

¹⁸Inapoaso!, Samoiroso' hui'napira'huatarin. Rino pi'shi quèran nipinan ipoto a'mosahuaton, Sinioro marè' sacatarin. Corto hua'ano'sa inanpi a'mopi ni'ton, inanta inanpi a'morin. ¹⁹Nani pi'iquè pa'pin, a'shin, inapitaso Yosè chinotacaso nè'mètè pèiquè pa'pi. Sinioro marè' ma'sha tèpacaso' nininso' quèparahuatona!, ina marè'

tèpapi. Naporahuaton, nani pa'pique a'shini a'mocaso nitèrinso' quèpatèrin. ²⁰Napohuachina, Iri Iricana sa'inè chachin noya yonquirapiton itapon: "Sa'an nani a'nara hua'huin Sinioro marè' acorin. Ina ya'huèrenamèn Sinioro chachin iso sanapiquè hui'na-huaantacaso catahuainquèn," itèrin.

Napotohuachina, Iricanaso sa'inpita, hui'ninpita, inapitarè chachin ya'huèrin'pa' paantapi. ²¹Siniorori Ana catahuarin ni'ton, hua'huaantarin. Hua'huanápaton a'natèrapoa'hua ananirin. Cara quèmapi, cato sanapi ya'huètèrin. Samoiroso nipirinhue', Sinioro chinotacaso nè'mètè pèiquè-ranchin ina marè' sacatarin. Inapoapon pochin so'sorarin.

²²Iri corto hua'anso nipirinhue', nani noyá mashotèrin. Napoaponahuè', cato hui'ninpita napopiso' natantárin. Israiro'sa Sinioro marè' ma'sha tèpahuachinara, napotopiso natantèrin. Sanapi'santa Yosè marè' sacatopisopita, ichihuè'èpiso natantèrin. Ina sanapi'saso!, Yosè chinotacaso nè'mètè pèi ya'coanaquè sacatopirinhue', inapotopi. ²³Ina natantaton hui'ninpita itapon: "Canpita pa'pi co noyahuè' nisaramaso!, naní quèran sha'huitèrinaco. ¡Ama huachi ina pochin nicosohue'! ²⁴A'napita israiro'sa canpita naporamaso' sha'huitèrinaco ni'ton: 'Tèhuèenchachin pa'pi co noyahuè' nisarama!', ténahuè. Ama conparo'sa ninonpintocosohe'. ²⁵A'na piyapi ma'sha onpotohuachinpoa!, Sinioro nani-tèrin pa'poyainpoaso!. Napoaponahuè Sinioro ma'sha onpotohuatèhua!: ¡Co insonta ya'huèrinhuè' pa'poyainpoaso!" itèrin. Napotopirinhue', inahuariso co pa'pina yanatèpihuè!. Siniorori nani chinotèrin tèpacaso ni'ton, co natètopihuè!. ²⁶Samoiroso nipirinhue', noya so'sorarin. Naporahuaton noyasáchin

nisarin ni'ton, piyapi'sari noya ni'pi. Siniororinta noya ni'nin.

²⁷Naporo tahuëri'sa a'nara pënënto-na'pi Iri huëcapairahuaton itapon: "Íraca shimashonënpita Iquipito no'paquë yacapatopi. Iquipito copirnorí piyapitatón asacatërin. Naporo', a'ninquëchin inapita nohuitërinaco. ²⁸A'napita Israiro huëntono'sa ya'huëpirinhuë', canpita huëntonëma huayonahuë. Corto hua'ano'sanquëma nicatoma ma'sha chinotiinacoso marë' quëpachinara, tëpamaso marë' huayonanquëma'. Tëparahuatoma', artaronëhuëquë ahuiquitamaso marë' huayonanquëma'. Yonarin pochin pimóchin nininsonta a'pëamaso marë' acoranquëma'. Ipoto a'mosahuatoma', chinotëramacoso në'mëtë pëiquë sacatamaso marë' nohuantëranquëma'. Caso Sinioroco ni'to, israiro'sa ma'sha ahuiquitatona chinotërinaco. Ya'ipi inapita quëran shimashonënpita nanan quëtërahuë napopinchin capacaiso'. Napoaton canpitanta noya ca'nama'. ²⁹Nani camairanquëma ma'sha chinotiinacoso marë' quëpiso tëpatoma', ca marë' ahuiquitamaso'. Ma'pitasona quëshirinacosonta', a'notamacoso marë' nani camairanquëma'. ¡Canpitaso co ina nocanamaso ya'huërinhuë'! ¡Ca na'con na'con pa'yataancoso nipirinhuë', quëmaso' hui'nanpita na'con na'con pa'yatëran! Israiro'sa ma'pitaso quëshihuachinacora, noya noya nininso' quëshirinaco. ¡Co ina na'con na'con ma'patatoma', canpitaso amomatamaso ya'huërinhuë'! ³⁰Napoaton Sinioro israiro'sanpoa chinotëréhuaso naporin: 'Nani yonquipirahuë piyapinëhuënquën nisápamaso'. Quëmá quëran pipipisopitanta', inapo'ina topirahuë. Iporaso nipirinhuë' sha'huitaranquën: Co onporo napocamaso ya'huërinhuë'.

Noya ni'ninacosopita tëhuënchinso', carinta noya ni'sarahuë. Nocaninacopitaso nipirinhuë', atapamiatarahuë'. Ca Sinioroco napotaranquëma'. ³¹Co hua'quia quëranhuë hui'nanpita tëpaarahuë. Co mashochátërasoihuë' inapotarahuë. ³²A'napita israiro'sa catahuamiatohuato, quëmaso co napion ancantaton, noyapataran. Naporahuaton quëmá quëran pipipisopita co mashochátërasoihuë' chiminapona'. ³³A'na tëranta quëmá quëran pipirinsó' artaronëhuëquë corto hua'an pochin sacatohuachin, noyapataton sëtápon. Sëtaton na'nërápaton, somaraya pochin quëparitarin. Naporahuaton napotëranquënso chachin nisarin. Co a'naya tëranta quëmá quëran pipirinsó' mashotaquë huarë' nanpiponhuë'. ³⁴⁻³⁵Hui'nanpita Opini, Pinisë, inapita naporo tahuërirachin chiminapona'. Napotëranquënso' nanicaso marë' napoapona'. Ina quëran a'na corto hua'an co quëmá quëran pipirinsóhuë' acorahuë. Ina tëhuënchinso' natëarinco. Ya'ipi camairahuëso', inaso nicapon. Ina acohuato, carinta noya a'pairahuë. Ina quëran pipipisopitanta inapotarahuë. Inasona copirno huayonpato, ina marë' sacatapona'. ³⁶Naporo' quëmá quëran pipipisopita, a'naquën co chiminyátëraponahuë'. Inapitaso' a'naya a'naya ina corto hua'anquë isonahuatona': "Ma'shaquë tëranta corto hua'ano'sa catahuai. Inapohuato pi'pian tëranta coshatapo topirahuë," itapon, tënin Sinioro," itërin.

**Pënëntacaso marë' Yosëri
Samoiro acorinsó'**

3 ¹Samoiro nani hui'napitarin huachi. Iri camairinsó nicon Sinioro marë' sacatarin. Iracaso

pënëntona'piro'sa', Yosëri yonquirinso apira apira anitotërin. Hua'narëso pochin anitotërin. Samoiro hua'huataso tahuëri'saso nipirinhue', co huachi inapochininhue'.

²⁻³A'na tashiso napoaponahuë', po'nin: Iriso' patoananënguë huë'ësárin. Inaso' yasomarayaton, co huachi noya quënantërinhuë'. Samoirona Yosë chinotacaso në'mëtë pëiquë huë'ësárin. Siniororë anoyatopiso caposonën ya'cariya huë'ësárin. Së'parahuan nanparionta', co tacopyátërarinhue'. ⁴Naporo' Siniorori përaton itapon:

—¡Samoiro! itërin. Inaso' capayatahuaton:

—Ma'ta api ya'huëarahue, tënin. ⁵Naporahuaton Iri huë'ërinquë ta'a-rë'nachin paapaton itapon:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'ma-rëta përaranco? itoonin.

—Co carinquën përarinquënhue'. Paantarahuaton huë'ëantaquë', itërin Iriri.

Napotohuachina pa'sahuaton quëhuëantarín. ⁶Quëhuënápirinhue' Siniorori naquëranchin përaantarín:

—¡Samoiro! itaantarín.

Naquëranchin huënsëantarahuaton Iri paapantarín. Paapaton itapon:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'ma-rëta përaranco? itaantarín.

—Co carinquën përarinquënhue'. Paantarahuaton huë'ëantaquë', itaantarín Iriri.

⁷Samoiroso Yosë ya'huërinso nitotaponahuë', co nohuichátërarinhue'. Napoaton nontopirinhue', “Iri nontarínco,” tënin.

⁸Quëhuëantaso' Siniorori naquëranchin përaantarín.

Naquëranchin Samoiroso' huënsëantarahuaton Iri paapantarín:

—Ma'ta api ya'huëarahue. ¿Ma'ma-rëta përaranco? itaantarín. Naporo' Iriso', yonquirin huachi: “Siniorori mini

përasarin ipora,” tënin yonquiaton. ⁹Napoaton itapon:

—Paaton quëhuëantaquë'. Sinioro a'na përasamarinquën. Përaantahuachinquën napotëquë': “Nontoco Sinioro, caso piyapinëncó ni'to, natanaranquën,” itëquë', itërin. Napotohuachina Samoiroso' pa'sahuaton huë'ërinquë quëhuëantarín. ¹⁰Ina quëran Sinioroso huëantarahuaton, achin pochin përaantarín:

—¡Samoiro! ¡Samoiro! itaantarín.

—Nontoco Sinioro, caso piyapinëncó ni'to, natanaranquën, itërin ¹¹Napotohuachina Siniorori itapon:

—Israiro'sanquëma ya'huëramaquë a'nara huëhuëpiro nininso' nisarahuë. Ina natanpatama', pa'pi pa'yanarama'.

¹²Naporo tahuëri chachin Iri napotërahuëso', naniarin. Nani ina, hui'ninpitare chachin ma'sona onpota'huaso' sha'huitërahuë. ¹³Ina quëran pipipisopita ana'intomiata'huaso ya'huërinsona', nani sha'huitërahuë. Hui'ninpita pa'pi

co noyahuë' nipiso marë' napotarahue. Nani ina nitotërin. Hui'ninpita nocaninaco nipirinhue', co inari pënënhue'.

¹⁴Napoaton: “Caso Yosëco ni'to, Iri hui'ninpitare chachin co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', co onporonta inquitarahue'. Onponta oshanëna marë' ma'sha tëpapurinahuënta', co inquitarahue'. Ma'pitaso quëshihuachinaconta', co inquitarahue',” itërin.

¹⁵Ina quëran Samoiroso tahuëriquë huarë' huë'ërin. Capayatahuaton Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'coanaro'sa i'sohuatërin. Siniorori sha'huitërinso nimirinhue', Iri të'huataton, co yasha'huitërinhuë'.

¹⁶Co yasha'huitopirinhue', Iriri përasahuaton itapon:

—Shamo', huëquë conpaa'hua, itërin.

—Ma'ta api ya'huëarahue, itërin Samoironi. ¹⁷Naporo' Iriri natanin:

—Shamo', huëquë conpaa'hua, itërin.

—Ma'ta api ya'huëarahue, itërin Samoironi. ¹⁷Naporo' Iriri natanin:

—Shamo', huëquë conpaa'hua, itërin.

—Ma'ta api ya'huëarahue, itërin Samoironi. ¹⁷Naporo' Iriri natanin:

—¿Ma'ta Sinioro sha'huitërinquën? Ama manta canitaponcorahuë', ya'ipi sha'huitoco. Ma'sona tëranta sha'huitërinquënso canitohuatanco, quëmasá Sinioro chini chiniquën ana'inchinquën, itërin. ¹⁸Napotohuachina, Samoirori ya'ipi Siniorori anitotërinso sha'huitërin. Ina nata-naton, Iriso panca pa'yanin:

—¿Sinioro nichinapon chachin ma'sona nohuantërinso' niin! tënin.

¹⁹Naporarin quëran Samoiro a'shinin. Siniorori noya catahuarin. Ya'ipi sha'huitërinso chachin catahuarin. ²⁰Ya'ipi israiro'sari Samoiro natëpi: “Tëhuënchachin inaso', Yosëri anitotërinso sha'huitërinpoa',” topi. Tano ninano quëran, Piirsipa ninanoquë huarë' israiro'sa napopi. ²¹Inapoaton Sinioroso', naquë-ranchin Siroquë ya'noantarin. Ya'noan-tarahuaton, yonquirinsopita Samoiro anitotaantarín.

4 ¹Anitotohuachina, ya'ipi israiro'sa sha'huitacaiso marë' comisiono'sa a'parin.

Huiristino sontaro'sari Yosë caposonën mapiso'

Naporo tahuëri'sa huiristino sontaro'saso', niyontonpi. Israiro'sa ahuë-caiso marë' niyontonpi. Napoaton israiro'santa', inapita chinitacaiso marë' niyontonahuatona', paapapi.

Israiro'saso', Ipini-sëri motopia'hua itopiquë chinotopiso acopi. Ina notë-nanquë huiristino'santa', Apico motopia'hua itopiquë chinotopiso acopi. ²Huiristino'sa ahuëtacaiso caniaritopi. Niahüëhuachinara inapitari israiro'sa canapi. Catapini huaranca Israiro sontaro'sa tëpapi.

³Israiro sontaro'sa chinotopiquë paantahuachinara: “Iporaso co Sinioro catahuarinpoahuë ni'ton, huiristino'sa canarinënpoa'. ¿Onpoatoncha napotërinpoa nicaya?” topi ansianoro'sa'. Napoatona yonquiantapi: “Huëco Siro'pa' sontaro'sa a'pa'ahua'. Inatohua quëran Siniororë'quënpoa anoyatërehuaso caposonën maconta'ina'. Sinioro chachin canpoarë pa'pachin tëhuënchinsol', inimicoro'sa quëran nicha'ësarínpoa',” niitopi. ⁴Ninapostatona', sontaro'sa a'papi. Inapitaso' pa'sahuatona', Siniororë anoyatopiso caposonën macontapi. Sinioroso' ya'ipi nanitapaton, quiropino'sa huáncana shiranënquë huënsaton hua'anëntërin. Iri hui'ninpita: Opini, Pinisë, inapitanta pa'pi. Inapitari Siniororë anoyatopiso' caposonën a'paipi ni'ton, inahuanta ca'tantopi.

⁵Quë'canquihuachinara israiro'sa capa cancantopi. Capa cancantatona noncaromatopi. No'pa' nacontaquë huarë' noncaropi. ⁶Huiristino'santa israiro'sa noncaropiso' natanpi. Napoatona: “¿Onpoatonta iprioro'sa napoin noncarorapi?” nitopi. Ina quëran a'nari sha'huitërin: “Sinioro caposonën macontapi. Quë'caimatona naporapi,” itërin. ⁷Ina natanatona', huiristino'saso pa'pi pa'yanpi: “Iporaso' Yosë chachin israiro'sa ya'huëapiquë canquirin. ¡Ma'huantacha canpoaso' nisarëhua paya! I'huaso', co Yosë caposonën ya'huërinhuë ni'ton, canatërehua'.

⁸Inaso' Yosë, chini chiníquën nanantërin. Inari iquipitoro'sa inotëro parti ata'huantërin. Nisha nisha ma'sha onpotaton tiquirin. ¿Inta iporaso' ina quëran nicha'ëinpoa? ¡Ma'huantacha canpoaso' nisarëhua paya! ⁹Ina nipirihuë', chiníquën cancantoco'. Canpoari inapita hua'anëntërëhua'. Ama inahua ya'huërë', hua'anëntiinpoaso marëhuë' ahuëtomia ahuëtahua'” niitopi. ¹⁰Naporo' huiristino'saso', ahuëtaantapi. Ahuëtahuatona', canataantapi. Co huachi nanitohuachinarahuë', a'naquën israiro'saso, ya'huëpi'pa' ta'api. Naporo' hua'huayátërahüë Israiro sontaro'sa tëpapi. Cara shonca huaranca tëpaantapi. ¹¹Yosë caposonëonta osërëtopi. Iri hui'ninpita Opini, Pinisë, inapitanta tëpapi.

¹²A'nara Mincamin huënton sontaroso', ahuëtaponahuë' a'potahuaton Siroquë ta'arin. Ta'arë'nachin pa'sahuaton naporo tahuëri chachin canconin. A'morinso osharahuaton, amocanquë nipashimototërin. ¹³Canconpachina, Iriso ninano ya'coana pirayan huënsaton ninatárin quënamarin. Ira parti notëtaton ninatárin. Sinioro caposonën yonquirárin. Ina sontaroso ninanoquë ya'coontarahuaton, napopiso sha'huiintarin. Ina natanahuatona', ya'huëhuano'saso co napion cancantatopi. Inapoatona': “Yai,” topi. ¹⁴⁻¹⁶Naporo' Iriso', nani noyá mashoya. Nani iscon shonca pi'ipitahuaton noyá somarayararin. Noncaropiso' natanaton tapon:

—¿Onpoatonta piyapi'sa napoin noncaroapi? tënin. Napohuachina ina sontarori huëcapairahuaton sha'huitërin:

—Ahuëtapi quëran ta'aito apiramiachin canquirahuë, itërin.

—¿Ma'ta api onporama'? taantarin Iri.

¹⁷—Huiristino'sa canatonaco'i pa'pi notohuaro' tiquirinaco'i. Hui'nanpitanta', cato chachin tëpapi. Napotohuachinacoira napopinchin ta'arai. Yosë caposonëonta', osërëtinënpoa', itërin. ¹⁸Yosë caposonën osërëpiso' natanahuaton, Iriso pa'yanin. Pa'yanënuquë shiranën quëran ninantërarahuaton anotërin. Ya'coana pirayan anotahuaton, ya'poomotorin. Mashoya niponahuë amonën ni'ton, inapo chimintërin. Inaso hua'an ya'conin quëran huarë', catapini shonca pi'ipi israiro'sa catahuarin.

¹⁹Naporo chachin Pinisë sa'ionta cayoron paya, nani yahuaiarin. Yosë caposonën osërëpiso' natantërin. So'ionta tëpapi. Shionta chiminin. Inapita nantahuaton, a'nanaya hua'hua iquitarin. Iquitaton nisi'huitërarin quëran huairin huachi. ²⁰Noya huaiponahuë', chiminarinso ni'sahuatona', ahuaitoro'sari itapona': “Ama pa'yanquësuhuë'. Quëmapia'hua huairan,” itopi. Itopirinahuë', inaso co manta pacaritërinhuë huachi. ²¹⁻²²Napoaponahuë', co'huara chiminyátëraponhuë hua'huin nohuitaton: Icapoti^a, itërin. “Siniororë'quënpoa anoyatërëhuaso caposonën iporaso' inimiconënpoapita osërëtinënpoa'. Napoaton co huachi inso tëranta të'huatiinpoaso ya'huërinhuë', ta'to, ina pochin hua'huahuë nohuitarahuë,” tënin. Siniororë' anoyatopiso caposonën osërëtopi. So'in, shiin, inapitanta chiminpi ni'ton, naporin.

Huiristino'sa ya'huëpique Yosë caposonën naporinso'

5 ¹Ipini-sëriquë Yosë caposonën macatona huiristino'saso', Asototo ninano itopiquë quëpapi. ²Inaquë nipachina, Tacon itopiso' mamanshi moshacaiso pëiquë po'moonpi. Ina

^a 4.21-22 *Icapotiso'*: “Co'chachimia quëparitërhua'” tapon naporin.

nonanpiso' pirayan acopi. ³Tahuëri-rinquë tashíramiachin moshatopiso pëiquë pa'pachinara, mamanshinë-naso' anotërin ni'conpi. Sinioro caposonën notënanquë chachin anotaton quëhuëánin ni'conpi. Napohuachina panca pa'yanpi. Ahuanirahuatona', acopiquë chachin acoantapi. ⁴Tahuë-ririnquë paantahuachinara mamanshinëna anotaantarín ni'coantapi. Siniororë anoyatopiso caposonën notënanquë tantoncha quëhuëánin ni'conpi. Motën, tanpaquën, inapitaso ya'quiatona', ya'coana conëranën aipi quëhuënantapi. Naporinso nicatona', na'con na'con pa'yanpi. ⁵(Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta', Tacon moshapiso' pëi ya'coana conëranën, co i'natopihuë'. Asototo corto hua'ano'sa napopi.)

⁶Ina piquëran Siniorori Asototoquë ya'huëpisopita ana'intaton pa'pi a'payanin. Inainpichin no'paquë ya'huëpisopitanta napotërin. Panca pi'pira'piatona parisitápi. ⁷Parisitatona inahuaso': "Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën a'pa'ahua'. Inaso chini chiníquën ana'intarínpoa'. Mamanshinënpoa Tacon itëréhuasonta', chiníquën ana'intarin," topi. ⁸Napoaton hua'anëni, a'napita huiristino hua'ano'sa amatërin. Huë'pachinara itapon:

—Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën ¿ma'ta onpotahua'? itërin.

—Cato ninanoquë quëpaco', itopi inapitari.

Napohuachinara, a'naquëni ina ninanoquë quëpapi. ⁹Quëpapihinahuë', Siniororiso ina ninanoquë ya'huëpisopita ya'huëré', chiníquën ana'intërin. Hua'huaro'sa quëran mashoro'saquë huaré' panca pi'pira'piapi. Inapoa-tona chiníquën parisitapi. Napoaton inahuanta panca pa'yanpi.

¹⁰Naporo' a'naquëni, Icoron ninano itopiquë Yosë caposonën quëpaantapi. Inaquë quë'canpachinara ya'ipi ina ninanoquë ya'huëpisopita chiníquën noncaropi: "¿Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën quëshiantërinënpoa! ¿Ya'ipinpoa tiquiinpoaso marë' napotarinënpoa!" topi. ¹¹Siniorori inahuanta chiníquën aparisitarin. Pa'pi parisatona': "Taquiarihua canpoaso'," topi. Ina të'huatatona', hua'anëni a'napita huiristino hua'ano'sa amatërin. Canquihuachinara itapon: "Israiro'sa Yosë chinotopiso caposonën, isëran quëpaco'. Ya'huërinquë chachin quëpanantaco'. Ama ya'ipinpoa tiquiinpoaso marëhuë' inapotoco'," itërin. ¹²Ya'huëhuano'saso chiníquën parisitatona', mamanshinënnari nicha'écaso marë' nontápi. A'naquënso', chiminapi. A'naquëonta', panca pi'pira'piapi. Napopi.

Yosë caposonën ayanpiso'

6 ¹Sinioro caposonënso', canchisë yoqui huiristino'sa no'panënaquë ya'huërin. ²Napohuachina inahuaso', corto hua'ano'sa', pënotono'sa', inapita ayontonpi. Huë'pachinara itapona': ¿Onpotahuata Sinioro caposonën? ¿Onpo a'pamanta'ahuata'? itopi. ³Napotohuachinara, inapitari itapona':

—Israiro'sa chinotërinso Yosë caposonën yaa'paantahuatama', ama topinamia a'paantacosohuë'. Ama aquëtë chachin no'huirápainpoaso marëhuë', ma'sona tëranta quëtoco'. Inapotohuatama', noyataantarihua'. Co huachi aquëtë ana'intiinpoaso ya'huëarinhuë', itopi.

⁴—No'huirínpoaso' acopitacaso marë': ¿Ma'ta nipachin a'notahua'? taantahuachinara:

—A'natërápo hua'ano'sanënpoapita ya'huëpi. Napoaton oro quëran

nipinan, a'natérápo pi'piréhuaso pochin nonanatéhua', quétahua'. A'naya a'naya maré' a'nara quétahua'. Ina nápo chachin sho'minta nonanpinan quétahua'. Inapitanta oro quéran chachin nipinan. Hua'anénpoapitaré chachin inapita quéran ana'intarinpoa ni'ton, inapotahua'. ⁵Napoaton oro quéran pi'piréhuasopita nonahuan. Naníquénpoa caniotéhua pi'pi pi'pi niconéhua ni'ton, napoa'ahua'. Sho'miro'santa nonahuan. Inapitanta ya'huéréhuaso no'pa' tapiarin ni'ton, nonahuan. Ina quéran israiro'sa Yosé chinotopiso', noya nicatéhua quétahua'. Taponá inapotéréhuaso maré' ana'intérinpoaso', yatananpitápirinpoahué'. Mamanshinénpoa', no'panénpoa', inapitanta yatananpitápirinhué'. ⁶Íráca iquipitoro'sa co natantochináchinhué' cancantopi. Copirnonénanta', ina pochachin cancantérin. Yoséri chiníquén aparisitaqué huaré' israiro'sa a'papi. Ama canpitaso inapita pochin cancantocosohué'. ⁷A'nara toronan nico'. Ina quéran cato ohuaca' hua'huanshiron co no'pa' ohuéréyátérrarinsopitahué', maco'. Pomonénaqué nara oyoantahuatoma', toronanqué a'sonco quépacaiso maré'. Ama napoaponahué', hua'huinpitatariso a'shina imainasohué'. Ténpaanaquéranchin quéparichina'. ⁸Ina quéran Yosé caposonén masahuatoma', toronanqué a'mitoco'. A'na cacónquenta', oro quéran nonanamasopita Siniro a'notamaso maré' acoco'. Ama huachi aquété chachin no'huitonpoa ana'intiinpoaso maréhué', ina quéran pahuéretaté pochin nisaréhua'. Inanta', masahuatoma toronanqué a'mitoco'. Nani a'mitéhuatama', ohuacaro'sa toronanqué a'sontéramaso', a'paco inahuara quépa'ina'. ⁹Napoaponahué', inséchinsona ohuacaro'sa pa'sapiso'

ni'co'. No'panénpoa noténaqué Israiro ninano Piti-simisi itopiso ya'huérin. Inaso ninano', Siniro caposonén no'panénqué chachin ya'huérin. Ina parti pa'pachin, no'téquén yonquiarihua': "Téhuénchachin Siniro nohuanton ma'sha onporéhua'," técarihua'. Napoaponahué', ohuacaro'saso hua'huina yonquiatona', ténpaanqué pa'pachina': "Co Siniro nohuanton ma'sha onporéhuahué', topinan naporéhua'," técarihua', itopi.

¹⁰Napotohuachinara, huiristino'saso' ina inachachin nipi. Cato ohuaca hua'huanshiron mapi. Hua'huinpitaso', ténpaanaqué oncorapipi. Napotahuatona', a'shinaso' toronan ohuaracaiso maré' a'sonpi. ¹¹Siniro caposonéonta masahuatona', toronanqué a'mitépi. Sho'miro'sa', pi'piro'sa', inapita oro quéran nonanpisonta', cacónqué po'morahuatona', toronanqué a'mitépi. ¹²Nani a'mitéhuachinara, ohuacaro'saso' toronané chachin a'papi huachi. A'pahuachinara, inapitaso' Piti-simisi ira patatona': "Maa," téré'nachin no'téquén pa'sapi. A'natérápo huiristino hua'ano'saso', Piti-simisiro'sa no'panéna nanirinqué huaré' imaquipi.

¹³Naporo' a'naquén Piti-simisi israiro'sa', motopianaqué trico masapi. Siniro caposonén nicatona', capa cancantopi. ¹⁴A'nara ya'huéhuán Cosoi itopiso' iminénqué toronanso' canquihuachina, inaqué chiniconin. Panca na'pi inaqué ya'huérinso pirayan chiniconin. Naporo' ya'huéhuano'sari, toronan pé'shatona ihué atarantopi. Cato ohuacaro'santa tépapi. Inapotahuatona ina ihuéqué chachin Siniro maré' ya'ipi ahuiquitopi. ¹⁵Co'huara inapochátéraponahué', Nihui huénton israiro'sari Yosé caposonén anohuarapi. A'na caconta', anohuarapi. Inaquésó,

oro quëran nonanpisopita acopi. Inapita anohuararahuatona', panca na'pi aipi acopi. Inapoatona ya'huëhuano'saso', Siniro chinotacaiso marë' ma'sharo'sa tëparahuatona a'naquën ya'ipi ahuiquitopi. A'naquëonta', pi'pian ahuiquitopi. ¹⁶Napopiso nicatona a'natëräpo huiristino hua'ano'saso', ya'huëpi'pa' pa'mantapi. Naporo tahuëri chachin Icoronquë camapi.

¹⁷Huiristino'sa a'natëräpo ninano ya'huëtapi: Asototo, Casa, Asocaron, Cato, Icoron, inapita. Inapita ninanoro'sa hua'anënpitaso', a'naya a'naya pipipisopita oro quëran nonanpi. Nonanatoná', pahuërëtërëso pochin nitacaiso marë', Siniro marë' acopi. ¹⁸Oro quëran sho'miro'sa nonanpisopitanta', nápo chachin acopi. A'natëräpo ya'huërin ni'ton, ina nápo acopi. A'naquën ninanoro'saso', pairahuan nipi. A'naquën ninanoa'huaro'saso', co pairahuanhuë' nipi. Panca na'pi aipi naporo Yosë caposonën acopi. Ina na'piso', ipora iso quirica ninshitasoco huarënta ya'huëárin. Piti-simisi ninano ya'cari', Cosoi iminënquë ya'huëárin.

¹⁹Israiro'sa inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopirinahuë', tëhuëpi. Yosë caposonën i'sohuatatona ni'pi. Ina ni'piso marë' canchisë shonca ya'pi Sinirochin tëparin. Ina marë' panca sëtatona na'nëpi. Na'a niyacapapisopita chiminpi ni'ton, napopi. ²⁰Naporo' yonquiatona napopi: "Yosëso noyasáchin ninin. Napoaton tëhuërinopitaso', inari ana'intëra'piacaso ya'huërin. ¿Intohuacha iporasó' Sinirochin quënpoa anoyatërëhuaso caposonën a'pa'ahua nicaya? Co'so' inapohuatëhuahuë', caposonën tëhuëtaantahuatëhua', ana'intaantarinpoa'," topi.

²¹Ina yonquiatona Quiriato-quiario ninanoquë ya'huëpisopita nanan a'patopi: "Huiristino'sa Siniro

caposonën ayantërinënpoa'. Huëco canpitari isëran quëpaco'," itopi.

7 ¹Napotohuachinara, inahuaso pa'sahuatona', Siniro caposonën macontapi. Ya'huëpi'pa' quëparahuatona', Apinatapo itopiso' pëinënquë po'montapi. Inaso pëinën, motopia'huayaquë ya'huërin. Inapotahuatona', hui'nin Iriasaro itopiso' Siniro caposonën a'paicaso marë' acopi.

Samoiro israiro'sa hua'an ya'coninso'

²Quiriato-quiarioquë Siniro caposonën acopi quëran huarë', cato shonca pi'ipi na'huërin. Ya'ipi israiro'sa Sinirochin catahuacaso marë' co napion cancantopi. ³Napoaton Samoirochin inapita itapon: "Ya'ipi cancanëma quëran, Sinirochin yanatëhuatama', nisha nisha mamanshiro'sa mosharamaso', a'poco'. Asotariti itopiso' mamanshiro'santa a'porahuatoma', Sinirochin cancantoco'. Inasáchin chinotahuatama', huiristino'sa hua'anëntërinpoa quëran nisha'ësaripoa'," itërin. ⁴Napotohuachina, israiro'saso nisha nisha mamanshiro'sa Paaro nonanpiso' të'yatopi. Asotariti itopisonta nonanpiso' të'yatopi. Inapita të'yatahuatona Sinirochin chinotopi huachi. ⁵Ina piquëran Samoirochin comisiono'sa a'parin: "Ya'ipi israiro'sanpoa Mispaguë pacatëhua niyontoanhua'. Inaquë Samoiro canpoa marë' Yosë nontarin, itoco'," itërin.

⁶Napotohuachinara, Mispaguë niyontonpi. Inaquë i'sha ocoipi. Siniro a'notacaiso marë' ocoirahuatona', no'paquë opopi. Naporo tahuëri co manta coshatataraihuë' Yosë chinotopi. Ya'ipiya natantonënaquë co Siniro natëtonaraihuë' oshahuanpiso', sha'huipi. Inaquë chachin Samoirochin, israiro'sa hua'an nicacaso' caniaririn.

⁷Huiristino'santa niyontonpiso natan-topi. Ina natantatona', hua'anëna-pitaso', sontaronënapitarë chachin israiro'sa ahuecaiso marë' huëcapai. Ina natanatona', inahuaso të'huatopi. ⁸Të'huatona Samoiro itapona': "Yosë nontëranso', ama copi tëquësohuë'. Huiristino'sa chiniquën nanantatona hua'anëntërincoi nipirihuë', inapita quëran nicha'ëincoi huachi," itopi.

⁹⁻¹¹Samoiroso', a'nara carniroa'huaya manin. Ina masahuaton, Siniro marë' tëparin. Inapotahuaton, ya'lipimiachin ina marë' ahuiquitërin. Ina quëran israiro'sa marë' Siniro nontërin. Nontohuachina inari a'panirin. Carniroa'huaya ahuiquitaso', huiristino'sa canquirapi. Israiro'sa ahuecaiso marë' pashica ta'soi chachin, Siniro nohuanton panca huira ahuetërin. Ina natanatona pa'pi pa'yanpi. Israiro'saso', a'naroáchin Mispa quëran pipirahuatona', huiristino'sa ta'arapiso ahueconpi. Ahuërahuatona notohuaro' inimicoro'sa tiquipi. Piti-caro ninano itopiquë huarë' inapotopi. Inapochin israiro'sari huiristino'sa canapi huachi.

¹²Ina quëran Samoiroso', panca na'pi macacaiso camaitërin. Ina macatona Mispa quëran Sën itopiso motopia'huayaquë ira pa'ninso' huáncana acorin. Ina na'pi acorinso', aninahuanin: "Ipini-sëri," itërin. "Isëquë huarë' Siniro catahuarinpoa'," tapon ina pochin nohuitërin.

¹³Ina pochin israiro'sari huiristino'sa canapi. Napoatona inahuaso', israiro'sa no'panënaquë co huachi aquëtë ahuetacaiso nohuantopihuë'. Samoiro nanpiso', Siniro israiro'sa catahuarin. ¹⁴Iráca huiristino'sari israiro'sa canatona', na'a ninanoa'huaro'sa matopi. Icoron quëran Cato ninanoquë huarë' napopi. Napopirihuë', naquëranchin

israiro'sari ina ninanoa'huaro'sa hua'anëntaantapi. Inapoatona no'panëna huiristino'sari matërinso', naquëranchin hua'anëntaantapi. Naporahuaton israiro'saso amororo'sarënta', co huachi niahuëpihuë'.

¹⁵Samoiroso' chiminaquë huarë' israiro'sa hua'anëntërin. ¹⁶Nani pi'liquë Pitiriquë, Quiricariquë, Mispaquë, inaquëpita pa'sárin. Israiro'sa catahuacaso marë' inaquëpita pa'sárin. ¹⁷Nani ni'tohuachina, Namaquë chachin paantarin. Inaquë pëinen ya'huëtërin. Inatohua quëran israiro'sa hua'anëntërin. Naporahuaton inaquë chachin a'nara artaro Siniro marë' ninin.

Israiro'sa copirno nohuantopiso'

8 ¹Samoiroso' mashotërin huachi. Mashotohuachina, israiro'sa hua'anëntacaiso marë' hui'ninpita acorin. ²Paninanso', Coiro itërin. Ina quëran niantarinsoso', Apiasë itopi. Inapitaso Piirsipaquë ya'huëatona', hua'anëntopi. ³Inahuaso napoaponahuë', co pa'pina pochin noya nipihuë'. Ma'sha na'con na'con cancantopi. Napoatona pahuë-rëhuachinara co huachi no'tëquën ana'intopihuë'. Inapoatona pa'pi co noyahuë' nipi.

⁴⁻⁵Napoaton Israiro ansiano'sa niyontonpi. Naporahuatona', Samoiro nontacaiso marë' Namaquë pa'pi. Quënanconahuatona itapona': "Nani quëmaso' mashotëran. Napoaton co huachi nani-taranhuë' hua'qui hua'anëntancoiso'. Hui'nanpita mini acopiranhuë', inahuaso co quëma pochin nipihuë'. Napoaton a'nara copirno acotocoi camaiincoiso marë'. A'napita naciono'sa napopiso pochachin quiyanta yaninai," itopi.

⁶Napotohuachinara, Samoiroso co noyahuë' cancantërin. Copirno

nohuantopiso marë' naporin. Napoaton Siniro nontërin: "Israiro'sa', copirno acota'huaso nataninaco," itërin. ⁷Samoiroso' co noyahuë' cancantopirinhüë', Siniroori itapon: "Ina nohuantopi ni'quëhuarë', acotëquë nipachin. Co quëma nocaninënhüë'. Ama cari hua'anënta'huaso marëhuë' ca nocaninaco. ⁸Iquipito quëran ocoirahuë quëran huarë' israiro'sa nocaninaco. Quëma ipora nocaninënquënso pochachin canta nocanárinaco. Nisha nisha mamanshiro'sa moshacaiso marë' a'porinaco. ⁹Inapoaton nipachin nohuantopiso chachin nitëquë'. Napoaponahuë' co'huara acochátëraponhuë', sha'huitëquë ma'pitasona copirnorini tacaso'," itërin.

¹⁰Napotohuachina, Samoiroso' Yosëri sha'huitërinso' israiro'sa sha'huitërin:

¹¹—Copirno acotohuatëinquëma', isopotarinquëma': Hui'namapita masarin sontaronënpita nicacaiso marë'. A'naquën ahuëtacaso toronano'saquë pacacaiso acoapon. A'naquënta', cahuarioro'saquë pacacaiso acoapon. A'naquëonta', inaora chachin a'paicaiso marë' acoapon. ¹²A'naquënta', huaranca sontaro'sa camaiapon. A'naquënso', a'natërápo shonca camaiapon. A'naquëonta', iminënpitaquë no'pa' ohuërëaton sha'tapon. Nitërinso'pitanta macapon, napoapon. A'naquënso', ahuëtacaiso marë' ohuarapisopita nitapona'. Naporahuaton ahuëtacaiso toronanënpita maquënpitasona nininso', nitapona'. ¹³Sanapi hui'namapitanta', pimo hua'sai' nitacaiso marë' masarin. Cosharo', pan, inapitanta nitacaiso marë' masarin. ¹⁴No'panëma noya noya nininsopitanta matarinquëma'. Oparonëma', oriporororonëma', inapita noya noyatërinso'pita matarinquëma'. Matatëinquëma catahuapisopita hua'ano'sa quëtapon.

¹⁵Sha'tëramasopita nitërinso' shonca costaro quëran a'na costarora mataponquëma'. Inapita hua'ano'sa quëtacaso marë' mataponquëma'. ¹⁶⁻¹⁷Naporahuaton piyapinëma', quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta mataponquëma'. Toronëmapita, moranëmapita, inapitanta matahuatëinquëma', inaora iminënpitaquë asacatapon. Pë'tahuanëmapitanta shonca quëran a'nara mataponquëma'. Canpitaora chachionta macatëinquëma', asacatáponquëma'. ¹⁸Inapotohuachinëinquëma a'na tahuëri co napion cancantarama'. Ina pochin ancantatoma', napotërinquëmaso marë' Siniro nontarama'. Naporo inaso', co tahuërëtarinquëmahüë', itërin.

¹⁹⁻²⁰Samoiroori napotopirinhüë', inapitaso co ina natëpihuë'. Napoatona itaantapona':

—Ina nipirinhüë tëranta copirno nohuantërai. A'napita naciono'sa pochin quiyanta hua'anëchincoi. Inapotatoncoi ahuëta'huaiso nipachina, quëpa'incoi, itopi. ²¹⁻²²Napopiso' natanahuaton, Samoiroso' ina chachin Siniro sha'huitaantarin. Sha'huito'huachina:

—Noyapa'. Napopiso chachin nipachin copirno acotëquë', itërin. Ina natanaton, Samoiroso' israiro'sa itapon:

—Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', copirno nipachin acochinquëma'. Napoaponahuë', co apira acotaranquëmahüë'. Iporaso ya'huëramaquë paantaco', itërin.

Saono Samoiroorë' niquënanpiso'

9 ¹Mincamin huëntonquë iráca, a'nara Israiro quëmapi ya'huërin. Ahuia itopiso'. Inaso' hui'nahuanpachina, Picorato itopi. Inanta hui'nahuanpachina, Siroro itopi. Siroronta hui'nahuanpachina, Apiiri itopi. Inanta hui'nahuanpachina, Quisi itopi. Naní quëran Quisiso' noya ni'pi. ²Inaso',

a'nara hui'nin ya'huëtërin Saono itërinso'. Saonoso' hui'napi. Noyapin noyapin ya'norin. Co a'naya tëranta Israiro quëmapi ina pochin ni'tërinhuë'. Naporahuaton nápo naporopi huanirin. Ya'ipi a'napitaso', tël'tëtëntaquëáchin acora'piarin.

³A'na tahuëri Quisiso' moranënpita sanapi nininso' ayarin. Napohuachina hui'nin Saono itërinso' itapon:

—Paaton moraro'sa yoníconquë'.

Ina marë' a'nara piyapinënpoa quëpaquë', itërin. ⁴Napotohuachina, inapita yonípona pa'pi. Pa'sápatona', Iprain huënton no'panëna motopitontarin-sopita pëntontopi. Sarisa parti itopisonta pëntontopi. Napoaponahuë', co quënanpihuë'. Paantarahuatona', Saarin itopiso partinta pëntoantapi. Mincamin huënton no'panënanta', pëntontaantapi. Napoaponaraihuë', co quënanpihuë'. ⁵Sopi parti canconpachinara Saonori piyapinën itapon:

—Huëquë pa'manta'a. Na'con na'con hua'quiarë'. Tataso' moraro'sa naniantaton, campo marë' iporaso co napion ancantamara, itërin. ⁶Napotohuachina inari itapon:

—Ni'quë patron. Iso ninanoquë a'nara pënëntona'pi ya'huërin. Inaso' ma'sona topachina ina inachachin ninin. Napoaton naní quëran natëpi. Huëquë inatohua pa'a. Tapona ma'sona nicacaso' no'tëquën anitotápirinpoahuë', itërin.

⁷—Pa'a nipachin. Napoaponahuë', co manta pahuërecaso ya'huëtërinpoahuë'. Co huachi pan tëranta tanpanantëro'-saquë ya'huërinhuë', itërin Saonori.

⁸—Caso prata quëran nipiso' coriquia'-huaya ya'huëtërinco. Ma'sona nicacaso' anitotiinposo marë' pa'a ina quëchi, itërin piyapinëni. ⁹(Ipora iso quirica ninshitasoco huarë' Samoiro pochin nipisopitaso' pënëntona'pi itërhua'.

Iráca chachinso', co ina pochin nohuítotopihuë'. Ninoton sha'huina'pi itopi. Israiro'sa ma'sona Yosëri anitotacaso nohuantohuachinara, ninapotopi: “Huëquë pa'a ninoton sha'huina'pi natahuan,” niitopi.) ¹⁰Piyapinëni napotohuachina, Saonoriso' itapon:

—Noyapa'. Pa'a nipachin ni'conta'a, itërin.

Ninapotatona', cato chachin ninoton sha'huina'pi ninanonënuquë pa'sapi. ¹¹Ina ninanoquë pacacaiso marëso', panca panën pa'topi. Ina pa'tasoi nano'sa i'sha macacaiso marë' o'marapi nacapipi. Nacapirahuatona':

—¿Ninoton quënana'pi ya'huëárin ipora ninanoquë to? itopi.

¹²—Ya'huëárin mini. Napoaponahuë', nani yapa'sarin ma'sha Sinioro marë' tēpacaso nininso', a'noyon. Inahuara nohuanton artaro acopiquë a'noyon pa'sarin. Manon pa'patama', quënancoanama'. ¹³Canconpatama', a'naroáchin yoníco'. Co'huara inaquë pa'shátërasohuë', ya'copiontaco'. Inaso', inaquë capon pa'sarin. Co'huara ina canshátërasohuë', co a'napitaso caponahuë'. Ina cancona huarë' capona'. Inari ma'sha Sinioro marë' tēpapiso', “Yosparinquën,” itacaso ni'ton, ninapi. Inapotohuachina naporo huarë' pëarinsopita capona'. Napoaton apira pa'patama' quënancoanama', itopi nano'sari.

¹⁴Napotohuachinara, ninanoquë pantapi. Canconasoi chachin Samoirona niquë yapa'sarin. Inahuara nohuanton artaro acopiquë yapa'sarin.

¹⁵I'huara pochin Samoiroso' nani Siniorori iso pochin anitotërin: ¹⁶“Tashiraya ipora pochin a'nara Mincamin huënton quëmapi a'patiaranquën. Ina masahuaton israiro'sa hua'anën nicacaso marë' acoaran. Huiristino'sari

piyapinëhuëpita hua'anëntápirinahuë', inari nicha'ésarin. Inapitari aparisitopiso maré' chiníquën nontërinaco ni'ton, nosoroantarahuë," itërin.

¹⁷Saono quënanaso chachin Siniórori Samoiro itapon: "Iso mini quëmapi i'huara napotaranquënso'. Inari piyapinëhuëpita hua'anëntarin," itërin.

¹⁸Ninano ya'coanaquë nipachina Saonori Samoiro ya'carirahuaton itapon:

—Yosë maré' api canta', ninoton sha'huina'pi pëinën a'notoco topirahuë, itërin.

¹⁹—Ca mini inaco. Inahuara nohuanton artaro acopiquë, huëco ca'tancoi pa'ahua'. Inaquë ipora tahuëri coshatarihua'. Tashiraya tashíramiachin anitotaranquën ma'sona yonquiransopita. Ina quëran ya'huëramaquë pa'sarama huachi. ²⁰Moraro'sa ayatëramasopita marëso', ama huachi sëtëquësohuë'. Nani quënanpi. Naporahuaton israiro'sanpoa ya'huërehuaquë, ma'sha noya noyapiro nininsopitaso', quëmari hua'anëntaran. Quëmopinënpitarinta hua'anëntapona', itërin. ²¹Napotohuachina Saonori itapon:

—Co'ta api caso, Mincamin huënton quëmapiço. Inaso huënton, a'napita quëran hua'hui hua'huishin huënton. Naporahuaton quëmopinëhuëpitanta a'napita Mincamin huënton israiro'sa quëran na'con na'con popriyatopi ni'ton: ¿Onpoatonta ina pochin nontëranco? itërin.

²²Ina pochin Samoiroso', Saono, piyapinë, inapita quëparin. Inahuara nohuanton artaro acopiquë quëparahuaton, coshatacaiso patoanaquë po'moon-tarin. Hua'ano'sa huënsëpiquë chachin ahuënsërin. Cara shonca ya'pi pochin, huënsëapiso huáncana ahuënsërin. ²³Ina quëran Samoiroso', cosharo nina'pi itapon:

—Nosha nisha quëtatënuën: "Isoso', ama papinanquë yo'quësohuë,"

itëranquën. Napotëranquënso', quëquë huachi, itërin. ²⁴Napotohuachina cosharo nina'piso', a'na tonara nani-rinso chachin Saono acotërin. Acotohuachina, Samoiorori itapon:

—Ni'quë'. Nani tapatëranquënso acotërinën. Isopita ichicoshata'huaso yonquiato, ipora tahuëri quëmanta tapatëranquën. Ca'quë huachi, itërin. Inapoaton naporu tahuëri Samoiroso', Saono, piyapinë, inapita ichicoshatërin.

²⁵Inahuara nohuanton artaro acopi quëran ninanoquë nohuaramapi. Naporu' Samoiro pëinën aipi, Saono huë'ëcaso acotopi. ²⁶Inaquë Saono huë'ërin. Tahuëririnquë Samoiorori nanpëontarahuaton itapon:

—Huënsëaton ya'huëranquë paantaquë huachi, itërin. Napotohuachina Saonoso' huënsëintarin. Ina quëran Samoiro, Saono, ina piyapinë, inapitaso cachi pa'tapi.

²⁷Ninano aipiran yanohuaramahuachinara Samoiorori Saono itapon:

—Piyapinë camaiquë quëchitota'in. Quëmaso nipirinuë', pi'pian ninaco. Ma'sona Yosë tëninso sha'huichinquën, itërin.

Israiro'sa copirnonën nicacaso maré' Saono acopiso'

10 ¹Naporu' Samoiroso', toma taparinso' manin. Masahuaton Saono opomototërin. Napotahuaton apinorin. Ina quëran itapon:

—Sinióro chachin israiro'sa hua'anëntacaso maré' ipora tahuëri acorinquën. Quëmari hua'anëntahuaton, ya'ipi inimiconënpita quëran nicha'ésarin. Piyapinënpita hua'anëntacaso maré' Yosë acorinquën. Ina nitotamaso maré' apira sha'huitaranquënsopita ya'ipi naniarin:

²Apira pa'patan cato quëmapi'sa Sirisa ninano itopiquë quënancoanan. Inaso ninano', Mincamin huënton no'pa'

mapiquë ya'huërin. Naquira pa'pitopiso ya'cari', quënancoanan. Inapitaso', moraro'sa nani quënanpiso sha'huitarinën. Tataparionta canpita marë' co napion cancantërinso', sha'huitarinquëma': "¿Intopata iporasó hui'nahuë piyapinënë chachin nisaca?" ténin, itaponën. ³Amasha aquëcha pa'sahuaton, Taporo itopiquë cansaran. Inaquë a'nara insina nara ya'huërin. Inaquë cara ya'pi nacapiaran. Inahuaso', Pitiri ninanoquë Siniro chinotacaiso marë' pantarapi. A'naso', cara chipo quëpararin. A'nanta', cara pan quëpararin. A'nanta', a'nara sha'huëtë morsaquë huino ta'panpínan quëpararin. ⁴Inapitaso' nontahuatënën, cato pan quëtarinën. Ma'paquë! ⁵Ina quëran pa'sahuaton Yosë Quipianën^b itopiso' ninanoquë cansaran. Inaquë panca huënton huiristino sontaro'sa ya'huërin. Ina ninanoquë ya'conpatama', a'na huëntonaca pënëntona'piro'sa nacapiarama'. Yosë yonquirinso sha'huirë'nachin huë'sapi, nacapiaran. Inahuaso', inahuara nohuanton artaro acopi quëran nohuaramarapi. A'naquën quëchitatona nisha nisha pi'níriapi. Nisha quitara, pantirita, arpa, inapita pi'níriapi. Pirinano'santa pihuiariapi nacapiaran. ⁶Naporo' Siniro ispiritonën noyá ya'coancantarinquën. Ina nohuanton quëmanta inapita pochín pënëntaran. Inapotahuatënquën Siniro anishatarinquën. ⁷Ya'ipi inapita nanihuachin, ma'sona noya nicacaso yonquiranso', niquë! Naporo Siniro catahuararinquën huachi. ⁸Naporahuaton Quiricaroquë quëchitatón paquë! Inaquë canta', oshaquë-ranchin pa'sarahüë. Inaquë Siniro marë' ma'sharo'sa tëparahuato ya'ipi ahuiquitarahüë. A'naquëonta', nanan

anoyatërëhuaso marë' ma'sharo'sa tëparahuato, pi'pian ahuiquitarahüë. Inaquë canchisë tahuëri ninaco. Cancona huarë' ninaco. Naporo' sha'huitaranquën ma'sona nicacaso ya'huërinso', itërin. ⁹Nani nontohuachina, Saonosó pa'nin huachi. Ipora pataso chachin Yosëri yonquirinso', anishatërin. Naporahuaton naporo tahuëri chachin ya'ipi Samoirori sha'huitërinso'pita nanirin.

¹⁰Ina quëran Saono piyapinënë chachin Quipiaquë canconpi. Canconpachinara, a'na huëntonaca pënëntona'piro'sari nacapirin. Yosë yonquirinso sha'huirë'nachin, huë'sapi nacapirin. Naporo' Yosë ispiritonëni noyá ya'coancantërin. Napoaton Saononta inapita pochachín Yosë yonquirinso' sha'huirarin. ¹¹A'napita pënëntona'piro'sarë!, Saonosó Yosë yonquirinso sha'huirarin ni'pi. Ina ni'sahuatona', nohuitopisopitari inahua capini ninontopi: "¡Ni'cochi Quisi hui'nionta naporarin! ¡Saononta pënëntona'pichi paya!" nitopi. ¹²A'nanta', inaquë nisarínso napoantarin: "Co tatanpo nohuanton pënëntërëhuahuë! Yosë nohuanton pënëntërëhua! Napoaton Saononta Quisi hui'nin nipirinhuë' pënëntërinso marë', co pa'yanacaso ya'huërinhuë!," ténin. Napoaton a'na piyapi a'nanaya ma'sha nicator a'payantohuachina, pa'yatopi napocaiso': "¡Co'ta Saononta pënëntona'pi anta!" topi. ¹³Nani Yosë yonquirinso sha'huihuachina, Saonosó piyapinënë chachin pa'sahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi.

¹⁴Nani inaquë nipachina apini natanin: —¿Intohuata pa'sápiramahüë'? itërin. Napotohuachina Saonori itapon:

—Co'ta moraro'sa yonípoi pa'nai. Yonisápiraihuë' co quënanatoirahuë', Samoiro nicapoi pa'nai, itërin.

^b 10.5 *Quipia*: Quipiaso' motopia'hua tapon naporin.

—¿Ma'ta inaso sha'huitërinquëma'? Sha'huitoco canta nitochi, itaantarín apini.

¹⁶—“Nani moraro'sa quënanpi huachi,” itërincoi topinan, itërin Saonori. “Copirno ya'conaran,” itërin-soso nipirinhue', co sha'huitërinhue'.

¹⁷Ina piquëran Samoiro ya'ipi israiro'sa amatërin: “Huëco Mispaguë Sinioro chinotahua!” ta'ton amatërin. ¹⁸Nani niyontonpachinara itapon:

—Sinioro israiro'sanpoa' chinotërehuaso naporin: “Carinquëma Iquipito quëran ocoiranquëma'. Inapitaso' chiniquën nanantatona aparisitápirinënuëmahue', nicha'ëranquëma'. Nisha nisha piyapiro'santa canarahuatënënuëma aparitërinëma quëran nicha'ëranquëma'. ¹⁹Iporaso napoaponahuë', noca-natomaco a'poramaco. Caso Yosënemaco ni'ton, parisitërama quëran nicha'ëranquëma'. Copirno hua'anëntiinquëmaso' natanatomaco, naporama'. Iporaso nipirinhue', nohuantëramaso chachin nitaranquëma'. Napoaton iporaso', ni'tonënuëquë a'na huënton a'na huënton ya'caritoco'. Huëntoa'huaro'santa', inapochachin nicatona ya'carichina'” tënin Yosë, itërin Samoironi.

²⁰Napohuachina ya'ipi huëntono'sa a'na huënton a'na huënton ya'caritopi. Naporo' Samoironi nicanapiso pochin nitohuachina, Mincamin huënton canatërin. ²¹Ina piquëran, canatoro'sa huënton ya'caritacaiso camairin. Ya'caritohuachinara, Matri itopiso huëntoa'huanën canatërin. Ina huëntoa'huanënta ya'caritohuachinara, Quisi hui'nin Saono canatërin. Canatohuachina yonípirinhue', co quënanpihue'. ²²Napoaton naquëranchin Sinioro nataantapi: “¿Isëquë Sinioro Saono nisarín?” topachinara: “Nani isëquë nisarín. Pë'pëtoro'sa huáncana na'pirarín,” itërin Yosëri.

²³Napohuachina, ta'arahuatona na'pirin quëran ocoipi. Napotatona', a'napita israiro'sa huáncana a'nopi. A'nohuachinara ya'ipiya quëran nohuitopi huachi. Ni'pirinhue', co a'naya tëranta ina napapi huanirinhue'. Të'tëtëntaquëáchin a'napitaso acora'piarín. ²⁴Naporo' Samoironi ya'ipi israiro'sa itapon:

—¿Ya'lipima ni'co'! ¡Iso mini Siniorori copirnonëma marë' huayonin! ¡Co a'na Israiro quëmapi tëranta ina pochin huanirinhue'! itërin.

—¿Ma inacha inaso paya! ¡Hua'qui tahuëri camaiinpoa'! topi a'napita israiro'santa'. ²⁵Ina piquëran Samoiroso', onpopinsona copirno camaitacaso israiro'sa sha'huitërin. Naporahuaton a'na so'nanpi quiricaquë ina ninshitërin. Nani ninshitahuaton Sinioro chinotacaso në'mëtë pëiquë acorin. Ina piquëran ya'ipi israiro'sa camairin ya'huëpi'pa' pacacaiso'.

²⁶Saonoso' Quipiaquë ya'huërin. Inaquë yapapachina, Yosë nohuanton na'a chiniquën cancantopisopita sontaro'sari imarin. Catahuacaiso marë' imapi. ²⁷A'naquëniso napoaponahuë', noca-natona itapona': “¿Co onporonta isoso inimiconënpopita quëran nicha'ësarinpoahuë'!” topi. Napotatona nocanpi. Naporahuaton co ma'sha tëranta noya nicatona', nicarapihue'. Saonoso nipi-rinhue', napopiso' natanaponahuë', co nataninhue' pochin ninin.

Saonori amono'sa minsërinso'

11 ¹Naporo tahuëri'sa amono'sa copirnonënaso', Naasë itopi. Inaso', sontaronënpitarë chachin Capisë ninano itopiquë pa'nin. Inaso ninano', Carata parti ya'huërin. Inaquë pa'sahuaton sontaronënpita ahuëtacaiso marë' noyá acora'piarín. Ina ninano ahuëcaiso marë' naporin.

Napoaponahuë', ya'huëhuano'sari nanan a'patopi:

—Ama ahuëcoisohuë', anoyatahua'. Napohuatan quëma hua'anëntarancoi huachi, itopi. ²Napotohuachinara, inariso itapon:

—Noyapa!. Anoyatahua nipachin. Napoaponahuë', ya'ipinquëma inchinan ya'pira ocoichinquëma!. Naporo huarë' canpitarë'co anoyatarahuë'. Inapotatën-quëma atapana'huanquëmaso marë' napotaranquëma!, itërin. ³Napotohuachina Capisë ansiano'sari itapon:

—Canchisë tahuëri quëtocoi. Ya'ipi israiro'sa ya'huëpiquë catahuainacoiso marë' nanan a'parai. Co'so' inso tëranta catahuahuachinacoihuë', inapotocoi nipachin, itopi. Napotohuachinara, Naasëso' nohuantërin.

⁴Ansiano'saso', comisiono'sa a'papi. Inapitaso', Saono ya'huërinso nina-noquë huë'sahuatona!, Naasë naporinso sha'huiquiipi. Ina natanatona!, ya'huëhuano'saso caniaritopi na'në-miatacaiso!. ⁵Naporo' Saononta imin quëran huënantárin. Tororo'sa asacatërin quëran quënantárin. Piyapi'sa na'nërapiso' natanaton, natantërin:

—¿Ma'ta onpoatona na'nërantapiso'? tënin. Napohuachina Capisë quëran huëcatona nanan quëpiso' a'nari sha'huitërin. ⁶Ina natanpachina, Saonoso Yosë ispiritonëni ya'coancantërin. Naporo' Naasë naporinso marë' pa'pi no'huitërin.

⁷No'huitaton cato toronënpita tëparin. Teparahuaton pi'pian pi'pian yaquirapiarin. Inapotahuaton, a'napita comisiono'sa ya'huëre', yaquirinso quëtërapiarin. Naporahuaton ya'ipi israiro'sa iso pochin sha'huitacaiso marë' camairin: “Saono Samoirorë chachin Pisiqui ninano itopiquë niyontonacaso' camaitopi. Ina piquëran

Capisiquë ya'huëpisopita pa'poyacaso marë' Saono imarigua!. Insosona co yapa'pachinhuë', toronënpita tëpatona iso pochin yaquirapiapona!,” itërapia. Napotohuachinara, ya'ipi israiro'sa ya'huëpiquë Yosë nohuanton pa'pi të'huatopi. Napoatona ya'ipiya quëran catahuatacaiso marë' pa'pi. ⁸Pisiqui ninanoquë niyontonpachinara, Saonoso' sontaronënpita pichirin. Cara pasa huaranca israiro'sa niyontonpi. Cota huënton quërantá!, cara shonca huaranca niyontonpi. ⁹Ina quëran Capisë comisiono'sa itapon:

—Ya'huëramaquë paantatoma sha'huiconco!: “Tashiraya camotëchin nisahuaso' pa'poyaranquëma!,” tënin Saono, itonco!, itërin.

Napotohuachina, inahuaso Capisiquë ya'huëpisopita inachachin sha'huitonpi. Ina natanahuatona!, capa cancantopi. ¹⁰Naporo' inahuaso!, Naasë copirno nanan a'patopi:

—Tashiraya ma'sona nohuantëranso' nitancoiso marë' ya'ipicoi pa'sarai, itopi.

¹¹Tahuëririnquë Saonoso', sontaronënpita cara huënton acorin. Naporahuaton co'huara tahuëriyatërasohuë', inimicoro'sa ya'huëapiquë ya'contonpi. Napotatona pa'pi notohuaro' Amon sontaro'sa tiquipi. Camotëchin huarë' ahuëatona napotopi. Carafchin co tëpapisopitahuë' ayanquëetopi. Napoaton a'naya a'naya ta'api.

¹²Ina quëran a'naquën israiro'sari Samoiro itapona!:

—Saono nóya hua'anëntiinpoaso nipirinhue', a'naquënso i'hua nocanpi. ¡Napotopisopita tëpacaso ya'huërin! Quëina inapita tëpa'i, topi. ¹³Napopirinhue' Saonori itapon:

—Sinioro ipora tahuëri israiro'-sanpoa nicha'ërinpoa!. Napoaton ipora tahuëri co insonta aquëtë tëpacaiso

ya'huërinhuë'. ¹⁴Samoirona ya'ipi israiro'sa itapon:

—Huëco pa'ahua Quiricarocuë. Inaquë Saono caniaritarin hua'anën-tiinpoaso', itërin.

¹⁵Napotohuachina, ya'ipi israiro'sa inatohua pa'pi. Inaquë nipachina, Siniro chinotacaso marë' nëmëtë pëi nipiso notënanquë niyontopi. Niyontonatoná: “¡Saono hua'anëntërinpoa huachi!” topi chiníquën nonatona'. Ina quëran Siniro chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëpapi. Nanan anoyatërëso marë' itopiso'. Inapoaton Saono capa cancantërin. A'napita israiro'santa capa cancantopi.

Samoironi israiro'sa nontërinso'

12 ¹Naporo tahuëri chachin Samoironi ya'ipi israiro'sa inaquë nisapiso', itapon:

—Ni'co! I'hua natanamacoso chachin nani acotëranquëma'. Nani copirno hua'anëntiinquëmaso acorahuë. ²Ma'tana ipora quëran huarë' copirno hua'anëntarinquëma nisapaso'. Canta', hui'napitërahuë quëran huarë' hua'anëntëranquëma'. Ina nipirinhue', nani mashotërahuë. Mashotato acasáchin niconahuë. Hui'nahuëpitanta nohuitërama'. Inapitanta isëquë chachin nisapi. ³Iporaso', canpitarë'co onpo sacatërahuësosona sha'huico'. Toronëmahue' nipon, moranëmahue' nipon matohuatëinquëma', no'tëquën sha'huico'. Inquëma tëranta aparisitëranquëma', ma'sha onpotëranquëma', napotohuatëinquëma', no'tëquën sha'huico'. Insonquëma tëranta tëhuëpiramahuë pahuëërëramaco ni'ton, co ana'intohuatëinquëmahue', sha'huico anta'. Siniro nani nitotërin. Copirno acorinsonta natanarinpoa ni'ton, nihuihuatëinquëmaso' no'tëquën pahuëëranquëma',

itërin. ⁴Napotohuachina, inahuariso' itapona':

—Co onporonta ihuarancoihuë'. Co aparisitërancoihuë'. Co ma'sha onpotërancoihuë'. Co incoi tëranta pahuëëratëinquën ana'intancoiso cha'ëtëraihuë', itopi.

⁵—Co maquë tëranta tëhuëtëranquëmaso' nani sha'huirama'. Siniroso' nani nataninquëma'. Copirno acorinsonta nani nataninquëma', taantarin Samoiro.

—Naporin mini, taantapi israiro'sa'.

⁶Ina quëran Samoiroso' ya'ipi israiro'sa itaantapon:

—Moisësë, Aaron, inapitari Iquipito quëran shimashonënpopita ocoipi. Siniro nohuanton napopi. ⁷Iporaso' noya natanco: Sinirota ni'sárinco ni'ton, no'tëquën ayonqui'inquëma': “Ina catahuaarinpoa',” ta'toma', co copirno natanamaso nipirinhue'. Ina natantatoma', oshahuanama'. Pa'a carinquëma Siniro nosoroatonpoa catahuarinpoaso', ayonqui'inquëma'. Shimashonënpopitanta catahuarinso' ayonqui'inquëma'. ⁸Cacopo hui'ninpita, shinpita, inapita iráca Iquipitoquë pa'pi. Pa'pachinara, iquipitoro'sari chiníquën aparisitopi. Inapotohuachinara shimashonënpopitaso', Siniro nontopi huachi. Inariso natanahuaton, Moisësë, Aaron, inapita acorin catahuacaso marë'. Inapitari Iquipito quëran ocoirahuatona', shimashonënpopitaso' iso no'paquë ya'huëcaiso marë' quëpi. ⁹Inapitaso' napoaponahuë', Siniro-nënpoa naniantopi. Inaso Yosënëna nipirinhue', naniantopi. Napopiso marë' ina nohuanton inimiconënapitari ahuërahuatona minsëipi. Capin copirnosó, Asoroquë hua'anëntërin. Sontaronënpita hua'anënso', Sisara itopi. Inari minsëiton, hua'anëntërin.

Huiristino'sa, moaporo'sa, inapitarinta canarahuatona inapotopi. ¹⁰Inapotohuachinara, Siniro a'popiso yonquiantapi: "Siniro, a'poatëinquën nisha nisha mamanshiro'sa mosharaiso marë' oshahuanai. Paaro, Asotariti, inapita mamanshiro'sa nonanpiso moshapiraihuë', ina a'poarai. Ina a'poatoi, quëmasáchin chinotarainquën. Nosoroatoncoi inimiconëhuëipita quëran nicha'ëcoi," itopi. ¹¹Ina ni'ton, Siniro Quiropaaro, Quipiti, inapita'ton nicha'ëinquëmaso marë' acorin. Ina piquëran canta', ina marë chachin acorinco. Inapotërainquëma ni'ton, canpitaso na'a pi'ipi noya ya'huërama'. ¹²Napoaponahuë', amono'sa copirno Naasë itopiso yaahuërinquëmaso', natantërama'. Ina natanatoma', copirno acota'huanquëmaso natanamaco. Siniro chachin copirnonënpoaso nipirinhüë', naporama'. Inaso Yosënënpoa chinotërëhuaso'.

¹³Iporaso', copirno huayonamaso isëquë chachin nizarin. Copirno natanamaso', Siniro acotërinquëma huachi. ¹⁴Siniro noya nicatoma natëco'. Inasáchin chinotatoma', nohuantërinso' natanco'. Camaitërinso' natanatoma', copirnonëmarë'quëma chachin Siniro nohuantërinso nico'. Inaso Yosënënpoa ni'ton, inapoco'. Inapohuatama', noya ya'huarama'. ¹⁵Co natëtatomarahuë' camaitërinso' natanatoma', inaso' ana'intarinquëma'. Copirnonëmarë chachin ana'intarinquëma'.

¹⁶Ama patacosohüë'. Inaquëranchin ninaco'. Siniro huëhuëpiro nininso' a'notarinquëma'. Chini chiniquën nanantërinso' anitotëinquëmaso marë' a'notarinquëma'. ¹⁷Ipora tahuëri'sa trico macacaso tahuëri ni'ton, ¿co o'naninhüë' pa'? Napopirinhüë Yosë nontohuato, ina nohuanton huira, o'nan,

inapita anotarín. Inapohuachin, Siniro yonquirapirinquëmaso', nitotarama': "Copirno acotiinpoaso natanatëhua', pa'pi co noyahuë' ninëhua'," tosarama', itërin. ¹⁸Ina tosahuaton Samoiroso' Siniro nontërin: Nontohuachina, naporo chachin ina nohuanton huira, o'nan, inapita anotërin. Naporo' israiro'saso', Siniro pa'pi të'huatopi. Samoironta të'huatopi.

¹⁹Napoaton ya'ipiya quëran Samoiro itapona':

—Siniroso Yosënën ni'ton, ina nontëquë quiya marë'. Quiyaso' quëma piyapinënpitaco' ninai. Ama ana'intatoncoi tëpaincoiso marëhuë' ina nontëquë'. Pa'pi co noyahuë' nicato' oshahuanapiraihuë', copirno acotiincoiso natanato', na'con na'con tëhuërai, itopi.

²⁰Napotohuachinara, Samoiroriso' itapon:

—Ama pa'yancosohüë'. Tëhuënchachin mini copirno acotiinquëmaso natanatoma', pa'pi co noyahuë' ninama'. Napopiramahuë', ama Siniro a'pocosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran inasáchin chinotoco'. ²¹Ama mamanshiro'sa moshacosohüë'. Inapitaso', co catahuainpoaso nanitopihuë'. Co nicha'ëinpoaso' nanitopihuë'. Nonpin yosëro'sa ni'ton, co nanitopihuë'. ²²Sinioronënpoaso' Yosë chachin. Inaora nohuanton israiro'sanpoa huayoninpoa'. Inaso', nani sha'huitërinpoa a'painpoaso'. Co inaso' a'poarinpoahuë'. Ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotarínpoa'. Ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita noya nicatona': "Ma noyacha inaso paya," ta'caiso marë' napotarínpoa'. ²³Caso nipirinhüë', canpita marë' orarahuëso', co tananpitapohüë'. Tananpitohuatoso', Siniro co natëtohuë' oshahuanarahuë'. Naporahuaton carima a'chintáponquëma

noya nicatora no'tëquën ina imacamaso marë'. ²⁴Yosëso tëhuëchachin nosoroatonpoa na'con catahuarinpoa'. Ina yonquiatoma canpitaso', inaíchín noya nicatora natëcamaso ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ina chinotamaso ya'huërin. ²⁵Napotopiranquëmahuë', canpitaso' co noyahuë' nicacamasoráchin cancantohuatama', inimicoro'sa minsëarinquëma'. Siniro nohuanton minsërahuatënënuëma ya'huërama quëran ocoiarinquëma'. Copirnonëmarë chachin asacatiimaso marë' ya'huëpi'pa' quëpaponënuëma', itërin.

Saono ya'nán tëhuërinso'

13 ¹⁻²Saono nani ishipinahuaso', copirno ya'conarin. Cara pi'ipi pochín israiro'sa hua'anëntaso', a'na tahuëri cara huarancara', Israiro sontaro'sa huayonin. Inapita quëran cato huaranca Miquimasë ninano itopiquë, inarë quëparitopi. Inapita quëran, Pitiri ya'cari motopia'huaro'saquënta', napopinchin acorin. Huarancaso nipirihuë', Quipia ninanoquë hui'ninë acorin. Inaso', Conatan itopi. Quipia ninanoso', Mincamin huënton no'panënuë quëparitërin. A'napita sontaro'saso nipirihuë', ya'huëpi'pa' paantacaiso camairin.

³A'na tahuëri Conatanso', sontaronënpitarë chachin Quipia ninanoquë pa'nin. Inaquë huiristino sontaro'sa sirihuitopiquë ya'huërin. Inaquë inaso sontaronënpitarë chachin ahuëtahuatona', huiristino sontaro'sa tiquipi. A'napita huiristino'santa napoaponahuë', israiro'sa napopiso' natantopi. Saononta ina natanahuaton, ya'ipi israiro'sa ya'huëpiquë tronpita pihuicaíso' camaitërin. Ya'ipi Israiro sontaro'sa niyontonatona ahuëtacaiso marë' naporin.

⁴Conatan sontaronënpitarë chachin napopiso' ya'ipi israiro'sa natantopi. Ina marë' huiristino'sari no'huipisonta natantopi. Ina nitotatona', Saonorë' Quiricarocuë ya'ipiya niyontonpi.

⁵Huiristino sontaro'santa israiro'sa ahuëcaiso marë' niyontonpi. Cara huaranca quira toronano'sa ya'huëttopi. Saota huaranca sontaro'santa cahuarioquë pa'pisopita ya'huëttopi. No'pa' pa'topisopita sontaro'santa hua'huayátërahuë. Inotë marë yonsanquë ya'huërinso pochín ya'huëpi. Ina nápo niyontonahuatona', Miquimasë parti notëttopi. Huë'sahuatona', Piti-apin ninano quëran pi'i pipirinso parti në'mëtë pëinëna ótëna'piapi.

⁶Huiristino'sa notohuaro' huë'sapi nicatora', israiro'saso panca pa'yanpi. Napoatona motopi nanino'saquë na'picaíso marë' ta'api. No'pa' nani-no'saquë, natëtë casonantëro'saquë, i'sha pa'tacaso marë' cashapisopitaquë, posoro'saquë, inaquëpita na'picaíso marë' ta'api. ⁷Na'con chachin Israiro sontaro'sa Cortanii' pëntontopi. Caro huënton no'panën parti, na'picaíso marë' napopi. Carata partinta', pa'pi.

Saonoso napoaponahuë', Quiricarocuëranchin quëparitërin. Ya'ipi sontaronënpitanta pa'pi të'huaponaraihuë', inarë quëparitopi. ⁸Inaquë Saonoso' canchisë tahuëri ninarin. Samoirori sha'huitërinso chachin ninarin. Inaso napoaponahuë', co Quiricarocuë yacquirinhuë'. Naporahuaton sontaronënpitanta caniaritopi ta'ananpicaíso'. ⁹“Co'huara ahuëchátërasocoihuë', ma'sha tëparahuato Siniro chinochi,” ténin. Ina yonquiaton Saonoso' piyapinënpita camairin:

—Ma'sharo'sa ya'ipi ahuiquitatë Siniro chinotacaso nipisopita quëco'. Nanan anoyatërehuaso marënta

nipisopita quëco', ténin. Napohuachina quëshipi. Nani quëshihuachinara inaora chachin teparahuaton ya'ipi ahuiquitërin.

¹⁰Inapotasó chachin Samoiro canquiarin huachi. Naporo' Saonosó pa'sahuaton nontoonin: ¹¹⁻¹²Nontopirinhüé', Samoiorisó itapon:

—¡Co quëma nicacasohüé' nininso' nicaton, pa'pi co noyahué' ninan! itërin. Napotihuachina Saonorí itapon:

—Huiristino sontaro'sa Miquimasëquë ahuëinacoiso maré' hué'pi. Sontaronëhuëpita ta'ananpirinaco. Quëmanta co sha'huiranso oraquë chachin canquiranhüé'. Inapita nicato yonquirahué: “Sinioro catahuainpoaso maré' ma'sha tëpatëhua ahuiquitërhëhua'. Caso co inapochátërasocohüé', huiristino sontaro'sa Miquimasëquë o'marahuatona ahuëhuachinaco, canaponaco,” tënahüé. Ina yonquiato Sinioro maré' ma'sha teparahuato, ya'ipi ahuiquitërahué, itërin. ¹³Napotihuachina Samoiorí itapon:

—¡Co no'tëquën yonquiathonüé' naporan! Yosë nani camairinquën ma'sona noya nicacasó. Ina no'tëquënáchin natëran naporini, ina nohuanton quëmasáchin israiro'sa hua'anëchitonhué'. Quëmá quëran pipisopitanta inapita hua'anëchitonahué'. Co a'napiari hua'anëchitonahué'. ¹⁴Iporaso nipirinhüé', co quëmari hua'anëntomiataponhué'. Sinioro yonissarin a'nara quëmapi noya ni'ninso'. Quëmasó camairinquënso', co natëranhué'. Ina ni'ton, quëma ya'huërënamën piyapinënpita hua'anëntacaso maré' ina acoarin, itërin. ¹⁵⁻¹⁶Napotahuaton, Samoirosó Quiricaro ninano quëran pa'nin. Israiro sontaro'saso' Saono imapi huiristino'sa ahuëcaiso maré'. Quiricaro quëran pipirahuatona Quipiaquë

canconpi. Sha'huëtëranquëmaso chachin Quipiaso', Mincamin huënton no'panënuquë ya'huërin. Inaquë nipachina Saonosó sontaronënpita pichirin. Saota pasara' icanin. Saono, Conatan, sontaronënapita, inapitaso Quipiaquë quëparitopi. Ya'huërë' huiristino sontaro'saso', Miquimasëquë nëmëtë pëinëna otëna'piatona ya'huëipi. ¹⁷Huiristino sontaro'sa ya'huëapi quëran cara huënton sontaro'sa pipirin. Inapitasó, ahuëta-caiso maré' itohua itohua pa'pi. A'na huëntonso', Opara ninanoquë pa'nin. Inaso ninano', Soaro parti ya'huërin. ¹⁸A'na huëntonta', Piti-oron ninanoquë pa'nin. Ya'huërë' a'na huëntonso', Sipoin motopiana quëran motopía'hua pantarinquë pa'nin. Inotëro parti ira pa'nin'pa' inaso'.

¹⁹Ya'ipi israiro'sa no'panënaquë co a'naya tëranta hua'na camayo ya'huërinhué'. Huiristino'saso ina nitotoro'sa niponaraihué', co israiro'sa yaa'chintopihué': “A'chintohuatëhua', inahuanta ahuëta-caiso maré' sahuëniro'sa', nansaro'sa', inapita nisapi,” ta'tona', apiratopi a'chintacaisó. ²⁰Israiro'sa no'pa' ohuërëpiso hua'natë achi'mohuachinara, huiristino'sa paapapi. Ato'natacaiso maré' paapapi. Nanpanëna', imotonëna', osonëna', inapitanta achi'mohuachinara napopi. ²¹No'pa' ohuërëpiso hua'natë, nanpa, inapita to'nahuachinara, catotë coriqui ma'patopi. Ya'huërë' imoto to'nacaso', ohuantiinan anoyatacasó, inapita marëso', a'natëra coriqui ma'patopi. ²²Napoaton Saono, Conatan, inapitaráchin sahuëni, nansa, inapita ya'huëtópi. Sontaronënapitasó ahuëtóhuachinara, co a'naya tëranta inapita ya'huëtópihué'. ²³Napoasó a'na huëntonaca huiristino sontaro'sa Miquimasi motópitaëchin pa'sapi.

Conatan canatërinso'

14 ¹⁻²A'na tahuëri Conatanso', catahuarinso sontaronën itapon: —Huëquë pa'a. Motopi pa'tatë huiristino sontaro'sa aquëtëran nisapiso', ahuëconta'a, itërin. Conatanso ina pochin yonquiaponahuë', co pa'pin sha'huitërinhuë'. Inaso', sontaronënpitarë chachin Quipia ninano naniconinquë në'mëtë pëinëna ótënatona ya'huëapi. Saonoso' cranata narasoquë nisarin. Inaquë chachin trico to'noro'santa sacatapi. Saota pasa sontaro'sari Saono ca'tanpi. ³Corto hua'an Aiasi itopisonta Saonorë nisarin. Inachintërin ni'ton, ipoto itopiso' a'morahuaton Yosë marë' Siroquë sacatërin. Aiasiso', Aitopo hui'nin. Inanta Huinisi hui'nin. Huinisënta Iri hui'nin. Icapotinta', Aiasi apin.

Conatan catahuarinsoarë ahuëtapon pa'piso', co a'napita Israiro sontaro'saso' nitotopihuë'. ⁴⁻⁵Conatanso catahuarinsoarë chachin, huiristino'sa ya'huëapiquë ya'contacaiso marë' parisi pa'tapi. Inaquë nincantacaiso marë' motopi pëntontacaiso ya'huërin. Cato panca natëtëro'sa huáncana iraso pa'nin. Miquimasi notënanquë norti parti quëran a'naso natëtë ya'huërin. Inaso', Posisi itopi. Ya'huëre' a'nanta', Quipia notënanquë sor parti quëran ya'huërin. Inanta Sini itopi. ⁶Papon pochin Conatanso', catahuarinso itapon:

—Huiristino sontaro'saso' motopi aquëtëran ya'huëapi. Inapitaso' co canpoa pochin Yosë chinotopihuë'. Huëquë inatohua pa'a. Tapon Sinioro catahuarinpo inapita minsërë'. Ina topachina caraíchinta nipirinahuë', inimicoro'sa minsëpi. Na'anta nipachina ina nohuanton minsëtopi, itërin. ⁷Napotohuachina, catahuarinsoari itapon:

—Ma'sona yanipatan niquë'. Carinquë catahuainquë, itërin.

⁸—Ni'quë'. Hui'ristino'sa quënanainposo marë' apira motopi pëntonta'a. ⁹⁻¹⁰“Inaquë ninatacoi, pa'mari'i,” topachinaso', co huachi inahua nisapiquë pantarihuë'. Isëquëranchin quëparita'a. Ya'huëre': “Huëntarico nipachin,” itohuachinposo', Sinioro nohuanton inapita minsëcaso ni'ton, pantari.

¹¹Napoatona pantarapi. Pantasoi huiristino'sari quënanpi. Quënanatona', tëhuacaiso marë' napotopi: “Ma'tana iprioro'sa motopi nanino'saquë na'pipi quëran pipirantapi,” topi. ¹²Napoatona':

—¡Nanpëintarico nipachin ahuëtamaso a'chinchinquëma! itopi chininquë nontatona'. Naporo' Conatani catahuarinso' itapon:

—Huëquë imaco pa'a. Sinioro catahuarinpo ni'ton, huiristino'sa minsëari, itërin.

¹³Napotahuaton pantarapi. Sacai ni'ton, matatona matatona pantarapi. Cantontarahuatona huiristino'sa ahuëontapi. Conatani atatohuachina, catahuarinsoari tëpachanin. ¹⁴Naporo Conatanso', catahuarinsorë chachin cato shonca pochin inimicoro'sa tëpapi. Co panca ro'chaquëhuë nipirinhuë', napopi.

¹⁵Ya'ipi huiristino'sa ya'huëapiquë panca pa'yanpi. A'napita huëntono'sa ahuëtacaiso marë' pa'pisopitanta napopi. Naporo chachin no'panta nacontarin. Inapotaton Yosëri huiristino'sa a'payamiatërin. ¹⁶Saonoso' sontaronënpita a'naquë a'paitacaiso marë acorin. Inapitarinta huistino sontaro'sa pa'yanatona ta'arapiso' quënanpi. Saono sha'huitohuachinara, inaso tapon: “¿A'naquë sontaronëhuëpitari ahuërapipi ni'ton, ta'aramarai ti?” tënin. ¹⁷Napoaton sontaronënpita camairin:

—Insona pahuaninso' nitotacaso marë' ya'ipinquëma niyontonatoma nipichico, itërin. Napotohuachina nipichipi. Napohuachinara Conatan catahuarinsoarë chachin nohuanpi. ¹⁸Naporo tahuëri corto hua'an inaquë nisarín. Napoaton, Saonoso' co'huara ahuëchátëraponhuë', Yosë yanatanin. Corto hua'ani ipoto a'mosahuaton natanacaso ni'ton, Aiasi corto hua'an përarín:

—Ipoto quëcaton Yosë natanquë nohuantërinso' anitochinpoa', itërin. ¹⁹Corto hua'an nontaton napotopirínhuë', huiristino'sa ya'huëapiquëso', aquë aquëtë pa'yanapi. Hua'yantatona', “yai,” tërë'nachin ta'a ta'arantapi. Ina nicaton Saonoso corto hua'an itapon:

—Ama huachi quëquësohuë'. Apiramiachin ahuëta marë' pacacaso ya'huërin, itërin.

²⁰Saonoso' sontaronënpitarë chachin a'naroáchin niyontoantapi. Niyontonatona', ahuëtacaiso marë' pashica topi. Huiristino'saso', aquë aquëtë hua'yantopi. Hua'yantatona', inahuara capini nita-huëretopi quëran nitëparapi huachi. ²¹Naporahuaton na'a Israiro sontaro'santa hua'qui huiristino'sa catahuapirínahuë', Israiro sontaro'sa chachin catahuaantapi. Saono, Conatan, inapita sontaronënpita catahuaantapi. ²²Iprain huënton israiro'sa no'panëna motopiro'saquë, a'naquën na'pipi. Na'pirápirínahuë', huiristino'sa ta'arapiso' natantopi. Ina natantatona', inahuarinta ahuëcaiso marë' imapi. ²³Naporo' niahuëpiso', ahuëtërë'naichin Piti-apinquë huarë' nincanpi. Ina pochin naporo tahuëri Siniorori israiro'sa nicha'ërin.

Saono Yoscoarë' tëninso'

²⁴Naporo tahuëri israiro'sari huiristino'sa canapi. Napoaponahuë', co'huara

ahuëchátërasoihuë', Saonoso piyapinënpita camairin: “Ipora tahuëri inimiconëhuëpita i'huëreta'huaso ya'huërin. Co'huara inapochátëraso-huë' insosona coshatohuachin, Yosëri ana'inchin. Yoscoarë' inapochin,” tënin. Ina t'ë'huatatona Israiro sontaro'saso', co coshatopihuë'. Inapo ahuëtatona', pa'pi canotopi.

²⁵⁻²⁶Inimicoro'sa imasápatona Israiro sontaro'saso', a'na tanana'huayaquë canconpi. Inaquë ninoi' no'paquë anpoiárin quënanpi. Ya'huërin quëran hui'shirápaton naporin. Nicaponaraihuë' co insoari tëranta yapi'nirínhuë'. Saono Yoscoarë' tëninso' t'ë'huatatona napopi. ²⁷Conatanso nipirínhuë', pa'pin naporinso co natanínhuë'. Co nitotatonhuë' huaranën quëran ninoi' ya'huërinquë pacomaitërin. Inapotaton irorin. Ina iroaton a'naroáchin chiníquën cancantiintarin. ²⁸Naporo' a'na Israiro sontarori itapon:

—¡Ma'huantacha quëmaso' ninan paya! Co'ta quiyaso' tata Yoscoarë' ta'ton ama coshoro pi'nia'huaiso marë-huë' sha'huítërincoi: “Insona coshoro pi'nihuachin Yosëri ana'inchin,” tënin. Napoaton quiyaso' ya'ipicoi co huachi manta chiniraihuë', itërin. ²⁹Napotohuachina, Conatani itapon:

—Tatahuë ya'ipi israiro'sanpoa tëhuëtërinpoa'. Ni'quë', caso ninoi' iroato chiníquën cancantërahuë. ³⁰Coshoro inimicoro'sa osërëtërëhuaso' ca'nama naporini, ya'ipinquëma chiníquën cancanhitomahuë'. ¡Inapoatoma na'con na'con huiristino'sa a'naroáchin tēpa'itomahuë'! itërin. ³¹Inapochin israiro'sari huiristino'sa canapi. Miquimasi quëran ahuëtópiso', Aiaron ninano itopiquë huarë' napotopi.

Israiro sontaro'saso' co huachi nani-topihuë'. ³²Napoinquëran inahuaso',

inimicoro'sa osërëtopiso mapi. Ohuicaro'sa, ohuacaro'sa, toroa'huaro'sa, inapita masahuatona tēpapi. No'paquē tēparahuatona, co huēnainēn inquitaponaraihuē' ca'pi.

³³Inapo ca'sapirinahuē', a'naquēni Saono sha'huitapona pa'pi:

—Sinioro pēnētērinso' co natētonaraihuē', sontaro'sa oshahuanapi. Ma'sharo'sa tēpatona co huēnainēn inquitaponaraihuē' ca'sapi, itopi. Napotohuachinara, sontaronēnpita itapon:

—Sinioro camaitērinso', co canpitaso natēramahuē'. A'nara pancara'pi pi'napi'pirahuatoma quēshico. ³⁴Naporahuaton a'napita sontaro'santa sha'huitoco ohuicanēna quēcacaíso'. Toronēnahuē nipon quēshiinaco iso pancara'pi aipi tēpa'ina'. Huēnainēn noquitacaso marē' inapochina'. Inapotohuatama', co Sinioro tēhuētatomā oshahuanapomahuē', itērin.

Naporo tashi chachin a'naya a'naya toronēna quēcatonā, pancara'pi aipi tēpapi. ³⁵Saononta Sinioro chinotacaso marē' a'nara artaro ninin. Ina artaroso', Saono ya'nan nininso'. ³⁶Ina quēran Saono taantarin:

—Huēco pa'matēhua huiristino'sa imaanta'ahua'. Ya'ipi ma'shanēna matahua'. Tahuēriquē huarē' ama a'naya tēranta nicha'ēahuasohuē', tēnin. Napohuachina ya'ipiya quēran napotopi:

—Quēma topatan, pa'a imahua', itopi.

Napopirinahuē Aiasi corto hua'anso' tapon:

—Co'huara pa'shátērasēhuahuē', Yosē'ton natahuan, tēnin. ³⁷Napohuachina Saonosos' Yosē natanin:

—¿Huiristino'sa ta'arapisopita ima'i? ¿Catahuaponcoi inapita minsēa'huaiso to? itērin. Napotopirinahuē', Siniorori naporo co manta a'panirinhue'.

³⁸Napoaton Saono yonquirin: “Inso tēranta ipora oshahuanin,” tēnin. Inapo yonquiaton sontaro hua'ano'sa itapon:

—Ya'ipinquēma sontaro hua'ano'sanquēma ya'caritoco'. Insosona tēhuēaton oshahuaninso' natantoco'. ³⁹Sinioroso' nicha'ērinpoa'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tēquēn sha'huitaranquēma'. Hui'nahuē tēranta tēhuērin nipachin, chiminarin, itērin. Napotopirinahuē', co insoari tēranta a'panirinhue'. ⁴⁰Napoaton Saonori ya'ipi isairi'sa itapon:

—Ya'ipinquēma canpitaso', pasēran huanico'. Caso hui'nahuēro'co isēran huaniarahue', tēnin. Napohuachina sontaronēnpitari itapona':

—Inta nipachin, itopi. ⁴¹Naporo' Saonosos' chiníquēn Yosē nontērin:

—Sinioro quēmaso' ya'ipi isairi'sasoci chinotērainquēn. Ipora tahuēri anitotancoiso marē' natanpiranquēnhue', co a'panirancohuē'. Ca hui'nahuēro'co tēhuērahuē nipachin, nicanapiso pochin nipatoi Orin pipiarin. Ya'huērē' a'napita isairi'sa tēhuēhuachina', Tomin pipiarin, itērin. Napotohuachina Yosē nohuanton Conatan, Saono, inapita marē' nininso' pipirin. A'napita isairi'saso', co manta na'inpilhuē'.

⁴²⁻⁴⁴Ina quēran Saono taantapon:

—Iporaso hui'nahuēro'co ya'huērē', nicanari'i, taantarin. Napohuachina, Conatan marē' nininso' pipirin. Napoaton Saonosos' hui'nin itapon:

—Sha'huitoco conpa: ¿Ma'ta onporan? itērin. Napotohuachina inari itapon:

—Huaranēhuē quēran ninoi' ya'huērinquē pacomaitahuato pi'nirahuē pora. ¿Co inaya maréachin tēpaancoso ya'huērinhue', tēnahuē! itērin. Napotohuachina Saonori chiníquēn itaantarin:

—¿Co'so' ipora chiminpatanhue', Yosē chini chiníquēn ana'inchinco! itērin.

⁴⁵Inaso napopirinhüè', ya'ipi Israiro sontaro'sari huanirahuatona itapona':

—¡Co Conatan chiminacaso ya'huè-rinhüè'! ¡Ina caniaritèrin ni'ton, inimiconènpoa minsèrèhua'! ¡Co ina pochin nicacaso ya'huèrinhüè'! ¡Siniro nampiárin nichinapon chachin co nohuantèrinhüè' Conatan ma'sha onpocaso'! Inari mini catahuarin ni'ton, naporinso', itopi. Napotatona', Conatan nicha'èpi. ⁴⁶Saonoso' huistino sontaro'sa tananpitèrin. Tananpitolhua-china, inahuaso ya'huèpi'pa' paantapi.

⁴⁷Inapoaton Saono israiro'sa hua'a-nèntèrin. Sontaronènpitarè chachin itohua itohua no'panènaquè inimicoro'sa ahuèrin. Inimiconènpitaso': Moaporo'sa', amono'sa', itomoro'sa', inapita. Sopa copirno, huiristino'sa', inapitarinta inimicotopi. Intohua tèranta Saono sontaronènpitarè ahuètapona pa'pachinara, canatèra'piarin. ⁴⁸Panca huènton sontaro'sa yontonahuaton, Saonoso' amaricoro'santa minsèrin. Inapoaton, israiro'sa ihuatè huèntonos'a quèran nicha'èrin.

⁴⁹Saono hui'ninpitaso', isopita: Conatan, Isipi, Maraquisoa, inapita. Sanapi'santa cato ya'huètèrin: Paya payaso', Mirapo itopi. Hua'hua ninin-soso', Micaro itopi. ⁵⁰Saono sa'inso', Ainoama itopi. Inaso' pa'pin Aimasè itopi. Sontaronènpita hua'anèonta', Apiniro itopi. Inaso' pa'pin Niro itopi. Nironta Saono apin. ⁵¹Sha'huitèran-quèmaso chachin Saono pa'pinso' Quisi itopi. Apiniro pa'pionta Niro itopi. Quisi, Niro, inapitanta Apiiri hui'ninpita.

⁵²Saono hua'anèntapon, inaso sontaronènpitarè chachin huiristino'sarè' niahuèràpi. Pa'pi chiníquèn nino'huitona niahuèràpi. Napoaton Saonoso' chiníquèn nipisopita, chiníquèn

cancantopisopita, inapita huayonin. Ya'ipi israiro'sa quèran huayonahuaton, sontaronènpita nicacaso marè' acorin.

**Saono co no'tèquèn
natèrinso marèhuè', Yosèri
co noyahuè' ni'ninso'**

15 ¹A'na tahuèri Samoiori Saono itapon:

—Israiro'saso' Siniro piyapinènpita. Ina a'parinco ni'ton, inapita hua'anèntamaso marè' acoranquèn. Iporaso' ma'sona ina nohuantèrinso' sha'huitaranquèn natècaso marè'. ²Sinioroso' ya'ipi nanitaparin. Ina chachin iso pochin nanan a'patèrinquèn: “Quémá quèran amaricoro'sa ana'inta'huaso' yonquirahuè. Iráca Iquipito quèran israiro'sa pipihuachinara, inapitari ahuèimapi. ³Napoaton sontaronènpitarè'quèn paaparahuaton ahuèontaquè'. Ya'ipi ma'sha ya'huètopisorè chachin ata'huantoco': Quèmapi'sa', sanapi'sa', hua'huaro'sa', inapita ata'huantoco'. Nasha hua'huatopisopitanta', inapotoco'. Tororo'sa', ohuicaro'sa', camiyoro'sa', moraro'sa', ya'ipi inapitanta', ca marè' tiquico'” ténin Yosè, itèrin.

⁴Napotohuachina, inaso sontaronènpita ayontonin. Tiraimo ninanoquè niyontonahuatona nipichipi. Nipichihuachinara, cato pasa huaranca sontaro'sa ya'huèpi. Cota huènton quèranta shonca huaranca sontaro'sa ya'huèpi.

⁵Ina quèran Saonoso' sontaronènpita Amarico ninanoquè quèparin. Ina ya'cari a'nara i'sha ya'huèrin ni'ton, inaquè na'picaíso marè' camairin. A'nanaya amaricoro'sa ahuècaíso marè' napopi. ⁶Naporo chachin quiniro'santa nanan a'patèrin: “¡Amaricoro'sa patahuatoma pipico'! Canpitaso shimashonèhuèpita Iquipito quèran pipiso!', nosororama'.

¡Napoaton ama amaricoro'sarë'quëma ta'huantamaso marëhuë', paco!' ténin Saono," itopi.

Napotohuachinara, inahuaso amaricoro'sa ya'huëpi quëran pipipi. ⁷Naporo' Saonoso', sontaronënpitarë chachin amaricoro'sa ahuërin. Nita'atahuaton, Apira parti quëran imarinsol', Shor parti itopiquë huarë' a'porin. Inaso' no'pa', Iquipito no'parë nichinpitërin. Inaquë huarë' ahuërahuaton canarin. ⁸Saonoso' inapita canarahuaton copirnonënta manin. Inaso', Acaco itopi. Ya'huëre' sontaronënpitaso', ya'ipi tiquipi. ⁹Napoaponahuë', Saonoso sontaronënpitarë chachin, Acaco co yatëpapihuë'. Pë'tahuaro'sa noya noya nipisopitanta co tëpapihuë'. Ohuicaro'sa', tororo'sa', toroa'huaro'sa amoshin nipisopita, carniroro'sa', inapitanta co tëpapihuë'. Naporahuaton ma'sha pa'ton nipisopitanta co ata'huantopihuë'. Naponin nipisopitaráchin ata'huantopi.

¹⁰⁻¹¹Ina quëran Siniorori Samoiro itapon:

—Copirno nicacaso marë' Saono acoato, sëtërahuë. Ma'sona nicacaso camairahuëso', co no'tëquën natërincohuë', itërin. Napotohuachina Samoiroso', pa'pi co noyahuë' cancantërin. Napoaton ya'ipi tashi Yosë nontochináchin tahuërianpitërin.

¹²Tahuëririnquë Samoiroso' anoachin Saono nicapon pa'nin. Co'huara quënayántëraponhuë' a'naquëni itapon: "Saonoso' Carmiro ninanoquë pa'nin. Inaquë a'nara panca ra'pi ahuanirin. Ina nicatora piyapi'sari noya ni'caiso marë' ahuanirin. Inaporahuaton Quiricaroquë pa'mantacaso marë' tahuimarin," itërin.

¹³Napotohuachina Samoiroso', Saono ya'huëarinquë canconin. Inari quënahuaton itapon:

—Sinioro catahuainquën. Caso Sinioro camairincoso', ya'ipi natërahuë, itërin. ¹⁴Napotopirinhue', Samoioriso' itapon:

—Sinioro camairinquënso ya'ipi natëran naporini, amaricoro'sa pë'tahuanëna ya'ipi tëpa'itonhuë'. ¡Co' mini Yosë natëranhuë ni'ton, ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noncarorapiso natanahuë' itërin.

¹⁵—Inapitaso' amaricoro'sa ya'huëpi quëran quëpiso'. Sontaronëhuëpitari ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noya noya nininsol' mapi. Sinioro chinotacaso marë' mapi. Inaso Yosë, quëmari chinotëransol'. A'napitaso napoaponahuë', ya'ipi tiquirai, itërin. ¹⁶Itapirinhue', Samoiorori itapon:

—¡Ta'tëquë', achin tashi Sinioro anitotërinco sha'huichinquën! itërin —Sha'huitoco nipachin, ténin Saono.

¹⁷—Co'huara copirno ya'conyántërasënquënhue', noya cancantaton noya ninan. "Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'," tënan. Sinioro chachin acorinquën ya'ipi Israiro huëntono'sa hua'anëntamaso marë'. Napoaton inasáchin natëcamaso ya'huërin. ¹⁸Amaricoro'saso', co Yosë chinotatonaraihuë' oshahuanpi. Inapita ata'huantacaso marë' Sinioro chachin camairinquën. ¹⁹Sinioro camaitërinso natëton, sontaronënpita pë'tahuaro'sa mapiso', co quëitonhuë'. ¡Quëmaso nipirinhue', inapita quëcaton Sinioro co natëranhuë'! itërin. ²⁰Napotohuachina Saonori itaantapon:

—Sinioro camaitërinso', caso natërahuë'. Ma'sona nicacaso' sha'huitërinco' natërahuë'. Ya'ipi amaricoro'sa ata'huantërai. Ata'huantahuato, copirnonëna manaiso' quënahue'. Inaso', Acaco itopi. ²¹Sontaronëhuëpitaso nipirinhue', ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita noya noya nininsol' mapi. Inapitanta ata'huantacaso nipirinhue', mapi. Tëpatona Quiricaroquë Sinioro chinotacaiso marë' mapi. Inaso' Yosë quëmari chinotëransol', itërin.

²²Napotohuachina Samoirori itapon: “Ma'sha Siniro marë' tēpatona pi'pian ahuiquitacaiso', noya. Ya'ipi ahuiquitacaisonta', noya. Siniro camaitērinsō natēcasoso nipirinhüë', noya noya. Ma'sha Siniro marë' tēpatona pi'pian ahuiquitacaiso', noya. Carniro tomaquën ahuiquitasonta', noya. Camaitērinsō noya natanatë natēcasoso nipirinhüë', noya noya. ²³Pēnotonquë ani'tohuatëra oshahuanëso pochachin, Yosë camaitērinsonta co natēhuatërahuë', oshahuanë'. Mamanshi moshahuatëra oshahuanëso pochachin co Yosë natëchináchinhuë' cancantohuatërantá', oshahuanë'. Quëmaso' Siniro camairinquënso', nocanan. Ina pochachin inanta', quëma copirno nisápasso' nocaninquën,” itërin.

²⁴Napotohuachina, inariso itapon:

—Sontaronëhuëpita tē'huatato ma'sona nohuantopiso ninahuë. Inapoato Siniro camaitērinsō', quëma sha'huitërancosopita, inapita naniantërahuë. Inapoato oshahuanahuë. ²⁵Inapopirahuë', co noyahuë' ninahuëso naniantëquë'. Ina naniantaton, carë'quën Siniro chinotacaso marë' pananta'a, itërin. ²⁶Napopotirinhüë', Samoiroriso itaantarín:

—Co quëmaro'co panantapohüë'. Siniro camairinquënso nocananso marë', iporaso' inanta', quëma Israiropirno nisápasso' nocaninquën, itërin.

²⁷Napotahuaton pacacaso marë' tahuërëaso', Saonori a'morinsō huirotën matërin. Inapotërin ni'ton, oshatërin.

²⁸Naporo' Samoirori itapon:

—A'morahuëso osharanso pochin, Sinioronta ipora tahuëri hua'anëntëranso oshatatë pochin nitërinquën. Inapotatëinquën, a'nara Israiropirno quëmapi ahua'anëntarín. Quëmá quëran noya noya quëmapi inapotarín. ²⁹Yosëso noya noya ni'ton, israiropirno

chinotërhüa'. Co inaso nonpininhüë'. Ma'sona nicacaso yonquirinsō', no'tëquën nisarín. Inaso co piyapihuë' ni'ton, co nisha nisha yonquirinhüë', itërin.

³⁰Napotohuachina Saono taantarín:

—Caso oshahuanahuë. Napopirahuë', onpopionta', ansiano'sa', a'napita israiropirno'sa', inapita ni'tonëinquë noya ni'co'. Noya nicatonco natëco. Napoaton carë'quën Siniro chinotacaso marë' pananta'a. Inaso' Yosë quëmari chinotëranso', itërin.

³¹Napotohuachina, Samoirosō Saonorë chachin Quiricarō ninanoquë panantapi. Inaquë nipachinara, Saonosō Yosë chinotërin. ³²Ina quëran Samoirosō' camaitaton:

—Amarico copirno Acaco itopiso' quëshico, tënin. Napohuachina quëshiipi. “Israiropirno'sa aparisitatōnaco tēpainacoso ya'huërin naporini, nani tēpa'itonacohüë',” tënin yonquinëinquë. Ina yonquiaton co mácancayan quëranhuë' huë'nin. ³³Samoiroriso napoaponahuë', itapon:

—Sahuëninën quëran notohuaro' piyapi'sa tiquiran. Napoatona a'shina sa'ahuapi. Inapita sa'ahuapiso pochin mamaparinta quëparitapon, itërin. Itahuaton, sahuëniquë tēparín. Siniro camaitērinsō chachin nitahuaton yaquirín. Quiricarōquë naporín.

³⁴Ina piquëran Samoirosō' Naama ninanoquë pa'nin. Inaquë ya'huërin ni'ton, inaquë pa'nin. Ya'huëre' Saononta ya'huërinquë pa'nin. Sha'huitëranquëmaso chachin Saonosō' Quipiaquë ya'huërin.

³⁵Naporo quëran huarë' Samoirosō' nanpipon co huachi Saono quënanchininhüë'. Siniorori Saono israiropirno'sa copirnonën nicacaso marë' acorín. Napoaponahuë', co huachi ina marë' nohuantërinhuë' ni'ton, Samoirosō sëtërin. Sëtaponahuë', co huachi ni'chininhüë'.

**Israiro'sa copirnonën nicacaso
marë' Tapi acorinso'**

16 ¹A'na tahuëri Siniolori Samoiro itapon:

—¡Noya huachi! ¡Ama aquëtë Saono yonquiaton sëtáquësohuë! Co huachi nohuantërahuë' inari israiro'sa hua'a-nëntápaso'. Ohuaca pomonquë ca marë' toma nininso' ta'panconquë'. Inaporahuaton Quisi itopiso' pëinënquë paquë'. Inaso', Pirinquë ya'huërin. Ina hui'ninpita quëran, a'nara copirno nicacaso marë' nani huayonahuë. Quëmari tomaquë opomototahuaton acoaran, itërin.

²—¿Onporahuatocha inapochi nicaya? ¡Ina marë' pa'sarahuëso' Saono nitotohuachin tēpaponco! itërin. Napotohuachina, Siniolori itapon:

—A'nara ohuaca'hua macaton paquë'. Inso tēranta ma'marësona pa'saranso' natanpachinquën: “Iso ohuaca'hua tēpaato Yosë chinota'huaso marë' huë'sarahuë,” itëquë'. ³Inatohua canconpatan, ohuaca'hua tēpaton chinotancoso marë' Quisinta përaquë'. Naporo' carinquën anitotaranquën ma'sona nicacaso'. Insosona huayonahuëso', a'notaranquën. A'notohuatēnquën quëmari copirno nicacaso marë' ina acoquë', itërin.

⁴⁻⁵Napotohuachina Samoiroso' Siniolori camairinso chachin ninin. Pirinquë canconpachina, ninano ansiano'sari, tē'huainpichin natanpi:

—¿Ma'sha onpotancoiso marë' huë'-samaranquën ti? itopi. Napotohuachinara, Samoiroso tapon:

—Co naporinhuë'. Ma'sha tēpato Siniolori chinota'huaso marë' huë'nahuë. Iporaso', Siniolori camaitërinso nicatora nitapaco'. Inapoa'toma', ca'tanco Siniolori chinochi. Naporahuatēhua coshatahua',

itërin. Ina quëran Samoiroso', Quisi hui'ninpitare' chachin taparin. Siniolori camaitërinso nicator, taparin. Inapota'ton sha'huiterin Yosë chinotacaso marë' ohuaca'hua tēparinquë pacacaiso'.

⁶Inaquë canconpachinara, Samoiroso' Iriapo noya ni'sárin. Inaso', Quisi hui'nin paninantërinso'. Ina ni'sahuaton yonquirin: “Iso mini ipora israiro'sa hua'anëntacaso marë' Siniolori huayonin,” tēnin yonquinēnquë. ⁷Inariso napoaponahuë', itapon: “Noyapintërinso', naporopitërinso', ama inasáchin nicator noya ni'quësohuë'. Cariso', co ina nohuantërahuë'. Piyapinquëmaso', aipi ya'norinsoráchin nicatora noya ni'nama'. Caso nipirinhue', acopo cancanën quëran yonquirinso nitotërahuë. Insosona noya yonquihuachina, noya ni'nahuë,” itërin. Napotërin ni'ton, Samoiroso co Iriapo huayoninsohuë', nitotërin.

⁸Napohuachina Quisiso', hui'nin Apinatapo itërinso ya'huëre', përarin. Huë'pachina Samoiro a'notërin. Inaso napoaponahuë', tapon:

—Isonta co Siniolori huayoninhue', tēnin. ⁹Ina quëran Quisiso', a'na ya'huëre' hui'nin Samoiro a'notacaso marë' quëantarin. Inaso', Sama itërin. Samoiroso napoaponahuë', taantapon:

—Co isonta Siniolori huayoninhue', tēnin. ¹⁰Inapochinachin Quisiso', canchisë hui'ninpita Samoiro a'notërin. Inariso napoaponahuë', itapon: “Isopita hui'nanpitaso', co Siniolori huayoninhue',” itërin. ¹¹Ina quëran Quisi nataantarin:

—¿Inaíchin ya'ipiya quëran hui'nanpita? taantarin.

—Hua'hua nininso pahuanin. Inaso ohuicaro'sa a'pairarin, itërin Quisiri.

—A'nara a'paquë maconta'in. Ina canquia huarë', coshatarëhua', itërin Samoirosi.

¹²Napotohuachina Quisiso', a'nara a'parin ina macontacaso marè'. Inaso' canqui huachina ni'pirinhuè', hui'napi. Noyapin noyapin ni'tahuaton, què-huashin aintèrin, naporin. Naporo' Siniorori Samoiro itapon:

—Iso mini huayonahuèso'. Ina copirno nicacaso marè' tomaquè opomoto-tahuaton, acoquè', itèrin. ¹³Siniorori napotohuachina, inaso pomonquè toma quèninso' manin. Ina masahuaton iinpita ni'tonènquè copirno nicacaso marè' acorin. Inaso' hui'napi Tapi itopi. Naporo quèran huarè' Siniro ispiritonèni ya'coancantèrin. Ina piquèran coshatopi huachi. Nani coshatohuachinara Samoiroso', ya'huèrin'pa' panantarin. Inaso', sha'huitè-ranquèmaso chachin Namaquè ya'huèrin.

Saono marè' Tapi sacatèrinso'

¹⁴Naporo tahuèri'sa Siniro ispiritonènso', Saono quèran pipirin. Ina pipihuachina Yosè nohuanton sopairi ya'coancantèrin. Inari ya'coancantohuachina, ahua'yantaton aparisitárin.

¹⁵Napoaton piyapinènpitari itapona': —Yosè nohuanton sopai aparisitárinquèn. Inapotohuachinpora, mosica pi'nipiso natanpatèra noya ninatanè'.

¹⁶Napoaton camaitèquè a'nara arpa nito pi'nirinsó' yoníchinèn. Onporosona sopai aparisitohuachinquèn, inari arpa pi'ni'in. Pi'nihuachina quèmaso' noya ninataanan, itopi.

¹⁷—Noyapa'. A'nara nipachin arpa nito pi'nirinsó' yonitoma quèshico, itèrin. ¹⁸Napotohuachina a'nara piyapinèni itapon:

—Quisi Pirinquè ya'huèrinso', a'nara hui'nin arpa noya pi'nirin. Inaso', chiníquèn cancantaton míso ahuètèrin. Noya yonquiaton nonin. Noyapin noyapin ni'tèrin. Siniorori na'con catahuarin. Naporin. Inaso' nininèn Tapi, itèrin.

¹⁹Naporo' Saonosó' a'nara piyapinèn camairin: “Paaton Quisi sha'huitontaquè': ‘Hui'nán Tapi itèransó', a'patiico. Inaso', ohuicanènpita a'pairin,’ ténin Saono, itèquè,” itèrin. ²⁰Napotohuachina Quisiso' hui'nin Tapi itèrinso', Saono a'patiirin. Inaquè Quisiso', Saono isopita a'patèrin: A'na moraquè pansáchin, a'patèrin. A'na sha'huètè morsaquènta huino a'patèrin. Naporahuaton a'nara chipoa'hua, a'patèrin. ²¹Inapita quèpaton Tapi Saonotaquè canconin. Canconpachina, ina marè' sacatèrin huachi. Saonori noya nohuatatuaton, Tapi pa'yatèrin. Napoaton inari na'con na'con catahuacaso marè' acorin. ²²Ina piquèran Saonosó', a'nara piyapinèn a'parin Quisi nontacaso marè': “Tapi nóya ni'nahuè ni'ton, carè sacachin topirahuè, ténin Saono,” itèrin. ²³Inapoaton Tapiso' Saono marè' sacatèrin. A'na tahuèri Yosè nohuanton sopairi aparisitaantarin. Aparisito-huachina, Tapiso' arpa masahuaton pi'nirarin. Inapohuachina Saonosó', chiníquèn cancantaton noya ninataantarin. Sopai ispiritonèonta', Saono pi'pian tananpitèrin.

Tapi canataton israiro'sa catahuarinso'

17 ¹Huiristino'sa naquèranchin sontaronènpita yontoantarahuatona', israiro'sa yaahuèantapi. Cota huènton no'paquè cato ninano ya'huèrin. Soco, Asica, inapita. Inapita huáncana Ipisi-tamin itopiquè huècatona', ya'huèintarapi. Ina piquèran huiristino sontaro'saso', Socoquè niyontonpi. ²Ya'huèrè' Saononta sontaronènpitarè chachin Ira motopiana itopiquè ya'huèquiipi. Nè'mètè pèinèna ótènatona ya'huèquiipi. Inaquè ya'huèapona pochin huiristino'sarè' niahuècaiso

marë' noya niacorapi. ³Huiristino'-saso', a'na motopia'huaquë panshinpi. Israiro'santa a'naquë panshinpi. A'na motopianariáchin ya'shopirin.

⁴Huiristino sontaro'sa quëran, ahüetacaso caniaritacaso marë' a'nara sontaro pipirin. Cara mitro pochin naporopitërinso'. Inaso Coriato itopi. Cato ninano itopiquë ya'huërin. ⁵Motën ya'copicaso marë' sha'pi hua'na quëran casco nipinan yancorin. Cancanën, pinën, inapita ya'copicaso marënta', inanpi hua'na quëran chachin nipinan a'morin. A'natëräpo shonca a'natëräpo quiro pochin quëquëninso' a'morin. ⁶Tonainpitanta ya'copicaso marë' inanpi hua'na quëran chachin nipinanquë ya'copitërin. Nansa'huanta', inanpi hua'na quëran chachin pasararin. ⁷Nansanën huëratëonta', a'nan conëra napapi ninin. Natëquënso', hua'namia quëran nipinan. Inaso', saota quiro na'con quë'nin. Catahuacaso marë' sontaro acorinsonta', aquëchitërin.

⁸Chiniconahuaton, no'huitarin. No'huitaton:

—¡Canpitaso', ahüëamacoisó marë' huë'nama'! Caso huiristinoco. Canpitaso nipirinhuë', Saono piyapinëinquëma'. A'nara huayonco o'maton carë niahuë'in. ⁹Inaso' chini chiníquën ni'ton, ahüërahuatonco canahuachinco, canpita hua'anëntaramacoi. Napoaponahuë', cari minsëhuato, quiyarima hua'anëntarainquëma'. ¹⁰Ipora tahuëri carinquëma napotaranquëma'. ¡A'nara a'paimaco o'main! ténin chiníquën no'huitaton. ¹¹Saonoso sontaronënpitarë chachin naporinso', natanpi. Ina natanahuatona', pa'pi pa'yanpi.

¹²Sha'huitëranquëmaso chachin Pirin ninanoquë a'nara Israiro quëmapi ya'huërin. Inaso', Quisi itopi. Saono copirno nicaso', inaso' nani másho

ninin. Posa hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso', Tapi itërin. ¹³⁻¹⁴Cara hui'ninpita masho masho nipisopitaso', isopita: Iriapo, Apinatapo, Sama, inapita. Inapitaso', cara chachin ahüëtacaiso marë' Saono imapi. Tapiso', inapita quëran hua'hua hua'hua ninin. ¹⁵Inaso Saono catahuaponahuë', co inarë' ya'huëmia ya'huërinhuë'. Onpohuachina Pirinquë pantaraahuaton, pa'pin ohuicanënpita a'paitaantarín. ¹⁶Coriatoso', catapini shonca tahuëri Israiro sontaro'sa apisárin. Nani tashiramíachin nani i'huaraya naporápirinhuë', co paapa-pihuë'.

¹⁷A'na tahuëri Quisiso' Tapi itapon: —Trico iyanapinan cato shonca quiro pochin maquë'. Isopita shonca paonta masahuaton iya mashoro'sa nisapaiquë a'naroáchin quëpatëquë'. ¹⁸Isonta shonca quiso ohuaca sho'shoi' quëran nipinan, capitán hua'an quëpatëquë'. Iya mashoro'sa onpoinsona nisapiso', ni'contaquë'. Naporahuaton noya ya'huapiso nitota'huaso marë', ma'sha tëranta quëchinën quëshico, itërin. ¹⁹Saonoso' sontaronënpitarë chachin huiristino sontaro'sarë nino'huirápi. Ira motopianaquë naporápi. Tapi iin mashonënpitanta', inaquë nisapi.

²⁰Tahuëririnquë tashíramíachin Tapiso', pa'pini coshoro quëtërinso' pë'përin. Quisi ohuicanënpitaso', a'na piyapiri a'paitarin. Ina pë'përin quëran Israiro sontaro'sa ya'huëapiquë canconin. Naporo chachin sontaro'saso' niya'cariatona nino'huirápi natanconin. ²¹Israiro sontaro'sa huiristino sontaro'sarë' ninotëcaiso marë' panshinpi. ²²Tapiso' quëparinsopita, a'na sontaro quëtërin a'paitacaso marë'. Coshoro', ahüëtacaiso marë' ohuarapisopita, inapita a'pairinso'

quëtërin. Sontaro'sa panshinpiquë ta'aontarahuatón, iin mashonënpita nontoonin. ²³Nontapirinhüë!, huiristino sontaro'sa panshinpi quëran, Coriato chachin pipiantarin. Pipirahuaton naquëranchin Israiro sontaro'sa no'huiantarín. No'huitërinso! Tapinta natanin.

²⁴⁻²⁵Ina nicatona Israiro sontaro'saso! pa'pi të'huatopi. Të'huatatona pinëna quëran pa'sa pa'sapi. Napoatona nina-potapi: “¡Ni'co! ¡Ina sontaro chachin pipiantarin! ¡Ano'huitiinpoaso marë! napoárin! Napoápirinhüë!, insoari tëranta ina canahuachin, copirnorí notohuaro' ma'sha pa'ton nininso! quëtapon. Ina quëtahuaton a'nara hui'nin nanon ya'huëtërinso!, acoantapon. Naporahuaton ina quëmopinënpitaso!, co huachi copirno marë! pahuërëtáponahuë!” tosapi. ²⁶Napopiso!, co Tapi nataninhüë!. Co natanatonhuë!, a'napita sontaro'sa natanin:

—Canpoaso!, Yosë nanpiárin nininso imarëhua!. Ina catahuarinpoa ahüëtarëhua!. Paso huiristinoso!, co ina chinotërinhuë!. ¡Napoaton co pi'pian tëranta ina pochin no'huiinpoaso ya'huërinhuë! Insoona ina tëpaton taparo nitarinpoaso! acopitohuachina!: ¿Ma'ta copirnorí quëtapon? itërin. ²⁷Napotohuachina, inapitaso nonatona napopiso! sha'huitopi. Insoona Coriato tëpahuachin copirnorí quihuitërinso! sha'huitopi.

²⁸Iriaposo napoaponahuë!, Tapi naporinso natanin. Ina natanaton, iya'huain chiniquëno no'huiton itapon:

—¡Co quëmaso isoporinquë huëcamaso nipirinhüë! Quëmaso ohuicaro'sa nicacaso ya'huërin. Inapitaso inotëroquë ya'huërapí. Co a'na a'paina'pi acoantaton huëshicasohüë! nipirinhüë!. ¡Co natantonquënhüë ni'ton, quira

nisaraiso topinan costacaso marë! huë'nan! itërin.

²⁹—¡Co caso manta onporahuë! Yonquirëso sha'huihuatëra, co ma'shahuë!. ¡Naporahuëso marë! co no'huitonco atapanancoso ya'huërinhuë! itërin Tapiri.

³⁰Napotahuaton iin mashonëno ya'huincananpirin. Ina quëran a'na sontaro ya'huëre' ina chachin natantarin. Natanpachina, inarinta ina chachin sha'huitaantarin. ³¹Tapi natantërinso natanahuatona!, a'naquëno sontaro'sari Saono sha'huitoonpi. Inarinta natanahuaton, a'naroáchin amatërin.

³²Cantontarahuatón Tapiri Saono itapon:

—Ama inso tëranta paso! huiristino sontaro të'huachinasohüë!. Quëmaso! chiniquëno nanantëran. Caso piyapinëno nipirahuë!, ina ahüëa'huaso marë! pa'sarahuë, itërin. ³³Napotohuachina Saonori itapon:

—Quëmaso hua'huanquëno. Pasos nipirinhüë!, hui'napitërin quëran huarë! ahüëchantërinso!. Co quëmaoraíchín ina ahüëcaso marë! pacamaso ya'huërinhuë!, itërin. ³⁴⁻³⁵Ina natanaton, Tapirisó! itapon:

—Quëmaso! chiniquëno nanantëran. Caso piyapinëno. Tatahuë ohuicanënpita a'pairahuë. Ina a'paiasoco a'na tahuëri pa'pinihuë nipon, tocanihuë nipon huë'nin. Huë'sahuaton a'nara ohuica manin. Masahuaton ta'arahuachina, imato matërahuë. Napotohuatora, ca ya'huëre' yatahuërëtaantarinco. Inapotohuachin-cora, nanamëno matato ohuishanahuë. Napotahuato ahüëhuatora, tëparahuë. ³⁶Pa'pini! nisapirinhüë!, tocani! nisapirinhüë!, inapotato tëpara'piarahuë. Paso huiristinonta

co Yosë chinotaponahuë', naporinso marë' inapotarahuë. Canpoaso', Yosë nanpiárin nininso imarëhua'. Ina sontaronënpoapita nipirëhuahuë' no'huirinpoa ni'ton, tēpaarahuë.³⁷ Pa'pini', tocani', inapita quëran Siniro nicha'ërinco. Ina chachin paso' huiristino sontaro quërantá', nicha'ësarínco, itërin. Napohuachina Saonori itapon:

—Inta nipachin. Naporan ni'quëhuarë', paquë'. Siniro catahuainquën, itërin.

³⁸Napotahuaton sontaronënpita camairin Tapi a'motacaiso marë'. Inaora a'morinso chachin a'motopi. Casco sha'pi hua'na quëran nipiso', ayancotopi. Hua'na coton a'motopi.³⁹ Ina a'motohuachinara, a'morinso aipi sintonronquë nitonporin. Inaquë sahuëninën pë'ténahuaton, iratacaso ténirin. Iratopirinhuë' yacantërin. Napoaton a'naroáchin Saono itapon:

—Isanpi co no'quiatorahuë' yacantërahuë, itërin. Napotahuaton a'motopiso', ya'ipi pa'coirin.⁴⁰ Huaranën masahuaton, a'natërápo na'pira i'shaquë manin. Tomarain tomarain nininso masahuaton, tanpanantënuquë po'morin. Ina quëran na'pira a'parinquë manin. Inapita masahuaton, huiristino sontaro ahuëapon pa'nin.⁴¹ Coriatiso', oshaquëran oshaquëran Tapi ya'carirarin. Catahuacaso marë' sontaro acorinsonta', quëchitëriarin.

⁴²Coriatori Tapi ni'pirinhuë', quëhuashin aintahuaton, noyapin noyapin ni'tërin ni'nin. Ina pochin niconocanin.⁴³ Huaranën së'quërin quëran huë'sarinso niconocanin, itapon:

—Asha!. ¿Ni'nitë masho ti? ¡Ni'nirachaso' naraquë ahuëre'! itërin. Itahuaton, Tapi ama huachi noya ya'huëcaso marëhuë', mamanshinën nontërin.⁴⁴ Napotahuaton itaantapon:

—Noyapa!. ¡Huëquë nipachin tēpatënuquën soporo'sa', ni'niro'sa', inapita a'ca'inquën! itërin.

⁴⁵—Quëmaso', sahuëni, nansa, nansa'hua, inapita tēpaancoso marë' quëshiantaranco. Caso nipirinhuë', Siniro nanan quëtërinco ni'ton, huëcapayaranquën. Inaso' Yosë, ya'ipi nanitaparinso'. Israiro sontaro'sacoi hua'anëntërincoi. Ina hua'anëntopirincoihuë', quëmaso' no'huirancoi.⁴⁶ Iporaso' ina chachin minsëa'huanquënso' catahuararinco. Ipora tahuëri chachin tēparahuatënuquën nishitëconotaranquën. A'napita huiristino sontaro'santa chiminpiso', soporo'sa', ni'niro'sa', inapita a'caarahuë. Inapotohuato, ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita nitotapi: “Israiro'saso', Yosë chachin chinotopi. Inaso', chini chiniquën nanantërin,” tosapí.⁴⁷ Ya'ipi isëquë nisapisopita nitotapona huachi: “Siniorori chachin catahuarin ahuëtacaiso ni'ton, canatopi. Napoaton nansa, sahuëni, co inapitaquëáchin canatërehuë',” tosapí. Ina nohuanton ipora tahuëri quiyarima minsëarainquëma', itërin.

⁴⁸Coriato ya'caritërarin. Tapiso nipirinhuë', ta'arë'nachin pa'sarin ahuëapon.⁴⁹ Tanpanantën quëran na'pira ocoirahuaton, na'pi a'parinquë acorin. Huënintahuaton tē'yarahuachina Coriato tē'intaquëchin na'pira pa'ta pa'tatararin. Napoaton inaso', nocotërinquëranchin anotërin.⁵⁰⁻⁵¹ Inapotaton Tapiri Coriato canarin. Na'pira a'parinquëáchin nipirinhuë', acohuachina, nitëpatëpatarin. Tapiso' co sahuënihuanhuë' ni'ton, ya'cariconin. Yacariconahuaton inaora sahuëninën chachin ocoitahuaton, tēpachanin. Ina piquëran nishitëconotërin. A'napita huiristino sontaro'saso' chini chiniquën

sontaronëna chiminso ni'pi. Ina nicatona ta'api huachi.

⁵²Naporo' Israiro sontaro'sa', Cota sontaro'sa', inapitaso chiníquën no'huitopi. Chiníquën no'huitëratona huiristino'sa imapi. Cato, Icoron, inapita ninanoro'sa ya'coanaro'saquë huarë' imapi. Saarain itopi quëran ira pa'ninquë notohuaro' huiristino sontaro'sa tëpapiso' quëhuënantapi. Inapita cato huiristino ninanoro'saquë huarë' naporin.

⁵³Inapita ahuëcaiso marë' imapi quëran, israiro'saso huënantapi. Huënantarahuatona huiristino'sa ya'huëquipiquë ma'sha mamiatopi.

⁵⁴Tapiso' Coriatio motën, ahuëta-caso marë' ohuarrarinsopita, inapita

pëinënuë quëparin. Inaquë tapacaso marë' quëparin. Ina piquëran mototënso', Quirosarinquë quëparin.

⁵⁵Co'huara inapoyatëraponhuë', Saonoso sontaronënpita hua'an natanin. Inaso Apiniro itopi. Tapi Coriatio ahuëapon paaso natanin:

—Apiniro. ¿Ma'ninta paso' hui'napi pa'pin? itërin. ⁵⁶Napotohuachina, inariso itapon:

—Quëmaso' chiníquën nanantëran. Yoscoarë' co nitotërahuë', itërin.

—Natantëquë nipachin, itaantarin Saonori.

⁵⁷Coriatio tëparahuaton, nishitëmototërinso' otërin quëran Tapi huënantarin. Huënantaso', Apinirori nacapirahuaton

Saonoquë quëparin. ⁵⁸Quë'canconpa-china, inari natanin:

—Sha'huitoco hui'napi ¿Inta quëmaso tata? itërin.

—Quëmaso' sinioro copirno, chiní-quën nanantëran. Caso tatahuë, Quisi itopi. Inaso', quëma piyapinën pochin ninin. Pirinquë ya'huërin, itërin Tapiri.

Conatan Tapirë' anoyatërinso'

18 ¹⁻⁴Naporo tahuëri chachin Saonori Tapi sha'huitërin: “Ipora quëran huarë' ca marë' sacatomiätëquë'. Ama huachi pëinënquë paantaquësuhuë',” itërin. Nani napotohuachina, Conatani Tapi apayamiätërin. Inaora ninosororinso pochachin nosororin. Napoaton Yoscoarë' niitatona nipayamiatacaiso marë' anoyatopi. Ninapotatona anoyatopiso nitotacaiso marë' Conatanso', aipi a'morinso pa'coirin. A'morinsonta pa'coirahuaton inapita Tapi quëtërin. Sahuëninën, pë'chinanën, sintonën, inapitanta quëtërin.

⁵Saono ma'sona tëranta camaitohuachina, Tapiso' a'naroáchin natëtërin. Napoaton napopinchin sontaronënpita camaicaso marë' acorin. Acohuachina ya'ipi sontaronënpita noya cancantopi. Sontaro hua'ano'santa', noya ancantopi.

Tapi naní quëran pa'yatopiso marë' Saono no'huitërinso'

⁶Tapi Coriato tëparinso piquëran, Israiro sontaro'saso' huënantapi. Inachin-topiso ni'ton, ya'ipi Israiro sanapi'sari Saono nacapipi. Ya'ipi ninanoro'sa quëran huë'sahuatona', nacapipi. Pantirita, arpa, inapita pi'nirahuatona', cantarë'nachin nansaariapi. Capa cancantatona naporiapi. ⁷Cantatona', nansatona', naporápi:

“Saonosos', huaranca inimicoro'sa tëparin.

Tapiso nipirinuë', shonca huaranca tëparin,” tosápi.

⁸Ina natanaton, Saonosos' co noyahuë' cancantërin. Napoaton pa'pi no'huitataton tapon:

—Tapiso' shonca huaranca inimicoro'sa tëparin, itopi. Caso nipirinuë', “huarancaíchin tëparin,” itërinaco. ¿Ya'huërenamëhuë' copirno acocaisoáchin pahuanarin! tënin. ⁹Naporo quëran huarë' Saonosos', Tapi saitërin huachi.

¹⁰Tahuëririnquë naquëranchin aparisitërinso sopairi, Saono aparisitaantarin. Napohuachina pëinënquë hua'yantaantarin. Nansanën sël'quërin quëran hua'yantaso', Tapiso' arpanën pi'nirarin. Hua'yantohuachina yápi'nirin ni'ton, napoantarin. ¹¹A'nanaya Saonosos' nansanën ihuësahuaton Tapi ohuanpirinuë', pashicharinso' pacoitërin. Naquëranchin napotaantapirinuë', pacoitaantarin: “Paiarquë Tapi payon payonta'i,” ta'ton napopirinuë', co nanitërinhuë'.

¹²Napohuachina Saonosos', Tapi tël'huatërin huachi: “Siniorori inaso' na'con catahuarin. Caso nipirinuë', co huachi catahuarincohuë',” ta'ton tël'huatërin. ¹³Napoaton na'a sontaro'sa camaicaso marë' acorin. Ya'huincanapicaso marë' napotërin. Napohuachina Tapiso' sontaronënpitarë chachin ahuetapon pa'sárin. Co huachi ya'huëmia ya'huërinhuë'. ¹⁴Siniorori catahuarin ni'ton, Tapi ma'sona nipachina noya pipitërin. ¹⁵Noya noya nisarinso nicaton, Saonosos' ina tël'huatërin. ¹⁶Napoa-ponahuë', a'napita israiro'saso Tapi pa'yatopi. Cota huëntono'sarinta napotopi. Ahuëtapona pa'pachinara, inari noya camairin ni'ton, noya ahuetopi. Napoatona noya huënantapi.

¹⁷A'na tahuëri Saonori Tapi itapon:

—Natanquë api sha'huichinquën: Chiníquën cancantaton Sinioro marë' ahuetëquë'. Ina pochin nicacaso marë'

hui'nahuë paninan nininso' quëtaranquën. Inaso', Mirapo itërahuë, itërin. “Huiristino'sari tëpahuachina', co caora chachin tëpa'huaso ya'huëaponhuë',” ta'ton napotërin. ¹⁸Napotohuachina Tapiri itapon:

—Co caso máquëncohuë'. Quëmo-pinëhuëpitanta', co máquëno'sahuë'. Napoaton co nanitërahuë' mi'sëta'huanquënso', itërin.

¹⁹Napotaponahuë acoantacaso tahuëri nanihuachina, co sha'huitërinso chachin nininhuë'. Mirapo Tapi acoantacaso nipirinhüë', a'na quëmapi Atiriri itopiso' acoantërin. Inaso', Miyora ninanoquë ya'huërin. ²⁰⁻²¹Napoaponahuë', Saonoso a'nanta hui'nin nanon ya'huëtërin. Micaro itërin. Inaso', Tapi cancantërin. Ina sha'huitohuachinara, Saono noya cancantërin: “Ina nipachin Tapi acoanchi. Ina marë' inaso', huiristino'sa ahuë'in. Napoin quëran huiristino'sari tëpahuachin noya nisarin,” ta'ton, naquëranchin Tapi itapon:

—Ipora tëhuëncinso' mi'sëhuëncuën nisaran, itërin.

²²Napotahuaton Saonoso', caraya piyapinënpita camairin Tapi nontacaiso marë':

—Paatoma inaoraíchin Tapi nontoonco': “Nohuantëquë copirno mi'sëtamaso'. Inaso', tëhuëncachin nosoromiatërinquën. Piyapinënpita-cointa nóya ni'nainquën,” itoco', itërin.

²³Napotohuachina piyapinënpitaso' Tapi paapapi. Paaparahuatona', ya'ipi Saonori napotërinso sha'huitopi. Sha'huitohuachinara inari itapon:

—¡Naporinchi paya! Caso topinan piyapico. Naporahuaton co ma'huancohuë': “Copirno mi'sëtëquë',” topatamara noya nicatoromaco naporama'. Sacai nipirinhüë', inta nipachin, itërin.

²⁴⁻²⁵Napotohuachina piyapinënpitaso' ina ina chachin Saono sha'huitoonpi. Ina natanaton, Saonoso' co noyahuë' yonquirin: “Huiristino'sari tëpa'in,” tënin. Ina yonquiaton piyapinënpita naquëranchin Tapi nontacaiso marë' a'paantarin:

—Quëmapinposo' inachintërehua ni'ton, sanapi marë' pahuëretëre'. Caso co ina pochin pahuëreincoso' nohuantërahuë'. Inimiconëhuëpita i'huëreta'huaso marë' pasa huiristino sontaro'sa tëpa'in. Tëparahuaton taparonëna sha'huëtën machin. Matahuaton quëshiinco, tënin Saono itoco', itërin.

^{26a}Napotohuachina, naquëranchin Tapi paaparahuatona ina chachin sha'huitoonpi. Ina natanaton: “Inanapo huiristino'sa tëparahuato copirno mi'sëchi nipachin,” tënin.

^{26b-27a}Co'huara copirnoru tahuëri sha'huitërinso' naniyätërasohuë', Tapiso' pa'nin. Sontaronënpitarë chachin pa'sahuaton, cato pasa huiristino'sa tëpaconin.

^{27b}Inapotaton taparonëna sha'huëtën matëra'piarin. Matëra'piaton copirno mi'sëtacaso marë' quëpatërin. Napohuachina, inariso hui'nin Micaro itërinso acoantërin. ²⁸⁻²⁹Napoaponahuë', Saonoso Siniorori Tapi catahuarinso', ni'nin. Hui'nininta so'in nosororinso' ni'nin. Inapita nicator, aquë aquëtë të'huatërin. Napoaton inimicotomiatërin.

³⁰Naporahuaton huiristino hua'ano'sa sontaronënpitarë chachin ahuëtapona yáhuë'pi. Nani huë'piquë niahuëhuachinara, a'napita Israiro hua'ano'sa quëran Tapiso' noya noya ahuëtërin. Napoaton naní quëran nóya ni'pi.

Saonori Tapi yatëparinso'

19 ¹⁻²A'na tahuëri Saonoso', Tapi tëpacaiso' camaitërin. Conatan camairahuaton, a'napita hua'ano'santa

camairin. Camaipirinhue', Conataniso' pa'pi nosoroaton Tapi sha'huitërin.

—Tata yatëparinquën. Napoaton tashiraya a'cayanchin co piyapi pa'ninquëhuë' na'pique'. ³Caso tataro'co, pastoque' na'piáranquë pa'sarahüë. Naporo' quëma marë' ina nontarahüë. Ina quëran ma'sona topachin sha'hui-chinquën, itërin.

⁴Inaquë nipachina Conatani Tapi marë' pa'pin nontaton itapon:

—Ama tata Tapi ma'sha onpotëquëso-huë'. Inaso' co manta onpotërinquënhuë'. Na'con catahuarinquën tëhuëchinsol.

⁵Naporo' Coriato tëpapon, chiminchináchin ninin. Siniorori catahuarin ni'ton, ina quëran israiro'sanpoa nicha'ërinpoa'. Quëmaora chachin naporinso nicaton capa cancantëran. ¡Napoaton co tëpamaso ya'huërinhuë'! ¡Co manta onporinhüë'! itërin.

⁶Hui'nini napotërinso natanahuaton, Saonosos chiniquën nonin:

—Yoscoarë' co tëpapohuë', tënin.

^{7a}Ina tosahuaton Saonosol, ya'huërin'pa' paantarín. Conatanso nipurinhüë', Tapi përasahuaton pa'pinë ninontopisol sha'huitërin.

^{7b}Ina quëran pa'pin ya'huërinquë quëpaantarín. Napohuachina naquëran-chin Tapisol Saonos marë' sacataantarín.

⁸Naquëranchin israiro'sa huiristinosarë' niahuëantapi. Napoaton Tapisol sontaronënpitarë chachin huiristinosas ahuëcaiso marë' paantapi. Ahuëtohuachinara, huiristinosas canatona', notohuaro' tiquipi. Cha'ëpisopitasol, ta'api. ⁹⁻¹⁰Ina piquëran Tapisol Saonos pëinënquë huënantarín. A'na tahuëri Saonosol naquëranchin sopairi ya'coancantaantarín. Nansanën sé'quërin quëran patoananëinquë huënsëasos napoantarín. Tapisol arpa pi'niarin. Napoápirinhüë a'nanaya Saonosol

nansaquë të'yanantërin: “Paiaraqüë payon payonta'i,” ta'ton të'yanantopirinhüë', pashi charinso pairara' ohuanin. Naporo tashi chachin Tapisol, pëinënquë ta'arin.

¹¹Naporo chachin Saonosol piyapinënpita camairin. Tapi pëinënquë paatona a'paicaiso marë' camairin: “Tashiraya pëinën quëran pipihuchin tëpacos,” ta'ton naporin. Sa'inisos napoaponahuë', sha'huitërin:

—Cosol ipora tashi ta'ahuatanhuë', tatari a'parinsopita tashiraya tëpaponquën, itërin. ¹²Napotahuaton huintana quëran noninquë so'in anohuaramarin. Inapotërin ni'ton, Tapi ta'arin. ¹³So'in inapotahuaton Micarosol, a'nara mamanshi manin. Masahuaton Tapi huë'ërinso pë'saraqüë aquëhuënin. Motën parti quëran chipo anporo quëran nipisol, motoantonan acotërin. Inapotahuaton sahuanasaquë imotërin.

¹⁴Tahuëririnquë Saonos piyapinënpitasol, Tapi pipicasol ninarápirinahuë', co pipirinhüë'. Napohuachina quëpacaiso marë' ya'coana pi'niconpi. Pi'nihuachinara, Micarori i'soatahuaton itapon: “Tapi caniorin,” itërin.

¹⁵Napotohuachina Saonos sha'huitoonpi. Sha'huitopirinhüë', inasos camaitaantarín:

—Quëhuëanpirinhüë tëranta', masahuatoma quëshico tëpa'i, itërin. ¹⁶Napotohuachina pëinënquë ya'conpi. Ya'conatona pë'saranëinquë ni'pirinhüë', mamanshira' quëhuëánin ni'contapi. Chipos sanapi anporo quëran motoantonan nipiquë motën parti quëran acotopi. Ina ni'sahuatona', Saonos sha'huitapona paantapi.

¹⁷Ina natanaton, Saonosol Micarosol itapon:

—¡Cosol po'pin nonpintatonco inimicnëhuë a'pa'itonhuë' pora! ¿Onpoatonta naporan? itërin.

—Co'so' a'pahuatancohuë', Yoscoarë' tëparanquën itërinco ni'ton, naporahuë, itërin hui'nini.

¹⁸Inapoaton Tapi ta'arin. Pa'sahuaton Namaquë Samoiro nontoonin. Saonori napotërinso' ya'ipi sha'huitërin.

Ina quëran Samoiorë chachin Nayoto ninano itopiquë pa'pi ya'huëapona'. ¹⁹Saonoso' piyapi'sa nonpiso' natan-tërin: “Tapiso' Nayotoquë ya'huëarin,” topi. ²⁰Ina natantaton, piyapinënpita inatohua a'paantarin. Tapi macontacaiso marë' a'parin. Canconahuatona ni'pirinahuë', Samoiroso a'na huëntonaca pënëntona'piro'sa ichipënëntarin ni'conpi. A'nanya Yosë ispiritonëni inahuanta ya'coancantohuachina, caniaritopi pënëntacaiso'.

²¹Ina natanaton, Saonoso a'napita ya'huërë', Tapi macontacaiso marë' a'paantarin. A'papurinhuë', inahuanta a'napita pochachin pënëntaantapi. Naquëranchin Saonoso' a'napita ya'huërë' a'paantapurinhuë', inahuanta ina chachin niantapi.

²²Napohuachina inaora chachin Namaquë pa'nin. Sico ninanoquë panca i'sha tapapiquë ya'huërin. Inaquë canpachina, Samoiro, Tapi, inapita natan-tërin. Natantohuachina: “Nayotoquë ya'huapi,” itopi. ²³Ina natanaton inaquë pa'sapurinhuë', Yosë ispiritonëni inanta ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina, inanta pënëntërin. Pënëntochináchin Nayotoquë huarë' canconin. ²⁴Naporahuaton o'nanpiramantarin. O'nanpirapi Samoiro notënanquë ya'ipi tahuëri ya'ipi tashi quëhuënarin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso': “¡Saononta pënëntona'pi anta!” topi.

Tapi ta'acaso Conatani catahuarinso'

20 ¹Tapi Nayoto quëran ta'arahuaton, Conatan ya'huërinquë pa'nin. Quënanconahuaton itapon:

—¡Co caso manta tëhuërahuë'!
¡Co ma'marë' tëranta ana'intiinacoso ya'huërinhuë'! Tataparin co manta onpotërahuë' ni'ton: ¡Co tëpainsoso ya'huërinhuë', ténahuë' itërin. ²Napotohuachina, inariso itapon:

—¡Co Yosë nohuantarinhuë' tatahuë tëpainsuënsos! ¡Co tëpaarinquënhuë'! Tatahuë ma'sona yanipachina onpionta sha'huitërinco'so', nani nitotëran. Napoaton iporanta ma'sona nicacaso' yonquihuachina, co po'otarincohuë', itërin. ³Napotopirinhuë', Tapiriso chiniquënh sha'huitaantarin:

—Nipayarëso' tata nani nitotërin: “Tapi tëpahuato, Conatan co noyahuë' cancantarin. Napoaton ama sha'hui-chisohuë',” tosarín. Napoaponahuë', Yoscoarë' co hua'quiya quëranhuë' caso tata tëpaponco, itërin.

⁴—¿Onporahuatota catahuainquënh itërin Conatani.

⁵—Ni'quë'. Tashiraya yoquia'huarai' pita^c nisarin. Napoaton copirnorë'co capahuaso ya'huërin. Inaso nipirinhuë', tashiraya aquëtëran i'huaquë huarë' caso imino'saquë na'pii topirahuë. ⁶Tata natantohuachinco, napotëquë': “Pirinquë ya'ipi quëmopinëhuëpitare'co chachin Yosë chinotarai. Nani pi'iquë Sinioro chinotacaso marë' ma'sha tëpa'huaiso nininso', tëpaarai. Napoaton a'naroáchin pa'sarahuë,” itërinco ni'ton, a'parahuë, itëquë'. ⁷Napotohuatan: “Noyapa',” topachin,

^c 20.5 *Yoquia'huarai' pitaso'*: Nasha yoqui canquirinso', Sinioro marë' niin ta'tona na'huëpi. Naporo tahuëri Yosë chinotacaiso marë' ma'sharo'sa tëpapi. Tronpitaro'sa pihuipi. Napopi.

co manta të'huata'huaso ya'huërinhuë'. Napoaponahuë' no'huitohuachinso', tëhuëenchachin tëpainsoso nitotaran.

⁸Caso piyapinenco nipirahuë', Sinioro marë' nipayacaso' nisha'huitërë'. Napoaton ina pochin tata sha'huitëquë topirahuë. Napoaponahuë', ca tëhuë-
rahuë nipachinso', quëma chachin nipachin tëpachinaco. Co tataquë huarë' quëpaancoso ya'huërinhuë', itërin. ⁹Napotopirinhüë', inariso itapon:

—¡Ama ina pochin yonquiquësöhuë'! Ma'sona tatahuë yaonpotohuachinquën, tëhuëenchachin sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰—Tata co yainhuë' a'panihuachinquën, ¿inta ina sha'huitaponco? itërin Tapiri. ¹¹Napotohuachina Conatani itapon:

—Huëquë iminquë pa'a sha'huichinquën, itahuaton quëparin. ¹²Inaquë nipachina itaantapon:

—Sinioronta ni'sárinco ni'ton, sha'huitaranquën. Inaso', ya'ipi isairi'-sanpoa chinotërëhua'. Tashirayahuë nipon, tashiraya aquëtëranhuë nipon, ma'sona tatahuë yonquirapirinquënso', natanarahüë. Noyaso yonquirapihuachinquën, sha'huitaranquën. ¹³Co noyahuë' yonquirapihuachinquënta', Yoscoarë' sha'huitaranquën. Inapotatëinquën catahuanquën noya ta'acaso marë'. Co'so' inapotohuatëinquënhuë', Sinioro chiníquën ana'inchinco. Naporahuaton ina chachin quëmanta catahuainquën. ¡Íráca tata catahuaninso pochachin nichinquën! ¹⁴⁻¹⁵Yoscoarë' inapotaranquën. Quëmanta Yoscoarë' ta'ton, noyasáchin nicancoso' sha'huitoco. Sinioro noya ni'ninquënso pochin canta ni'co. Chiminpatoso nipirinhüë', iso pochin niquë': Siniorori ya'ipi inimiconënpita ata'huantarin. Inapotopirinhüë' tëranta ama quëmopinëhuëpitaso' naniantëquësöhuë'. Inapitaso' noyasáchin

ni'quë'. ¹⁶Co'so' ina pochin nipatanhuë', quëmopinënpitarë'quën chachin Sinioro ana'intarinquëma'. Yoscoarë' ténanso' co natëranhuë ni'ton, ana'intarinquëma', itërin. Ina pochin Conatan Tapirë' Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi. ¹⁷Inaora ninosororinso pochachin Conatani Tapi nosororin. Ina pochin nosoroaton naquëranchin Yoscoarë' ta'ton, catahuacaso sha'huitërin.

¹⁸Ina quëran Tapi itaantapon:

—Tashiraya yoquia'huarai' pita nisarin. Huënsëyantëranquë capa nipatan, tata nohuanarinquën. ¹⁹Cara tahuëri quëranso nipirinhüë', na'con na'con nohuanarinquën. Napoaton i'hua na'piranquë paquë'. Paantarahuaton, na'piro'sa inaquë imopiso aquëtë', na'pique'. ²⁰Ina parti pë'chinanëhuëquë cara shinërë a'pararahüë. No'quicaso marë' a'parëso pochin nisarahüë.

²¹Nani a'pahuato piyapinëhuë camaia-
rahuë: “Paaton shinërëro'sa yoníquë',” itohuato pa'sarin. Paaso': “Naro'paran nisapi. Maquimaquë',” itohuatoso', noya nanan ya'huërin ni'ton, noya huë'saran. Sinioronta nitotërin co manta onpoaranhuë'. ²²Napoaponahuë': “Shinërëro'sa quëma aquëtë' nisapi,” itohuatoso', paquë'. Sinioro pacamaso nohuantërin ni'ton, pacamaso ya'huërin. ²³Yoscoarë' niitatë anoyatërëso nipi-
rinhuë', Sinioronta nani nitotërin. Co inaso naniantarinhüë', itërin.

²⁴Napotohuachina Tapiso', Conatani sha'huitërinquë na'pirin. Tahuërinquë pita nanihuachina, copirnososhatapon huënsërin. ²⁵Paira pirayan huënsëyantërinquë huënsërin. Conatanso', pa'pin notënanquë huënsërin. Apinironta', Saono pirayan huënsërin. Napoaponahuë', Tapiso huënsëyantërinquë capa. ²⁶Naporo' Saonoso' Tapi nohuanaponahuë', co manta téninhüë':

“Ma'shaquë tëranta tëhuëaton osha-huamara. Napoaton Siniro marë' ma'sha tëpapiso' noshinën co capacaso' nohuantërinhuë,” tēnin yonquinënguë.

²⁷Tahuëririnquënta pita chachin niponahuë' co Tapi ya'noantarinhue'. Napohuachina Saonoso' Conatan natanin:

—¿Onpoatonta Quisi hui'nin co i'huaranta capacaso marë' ya'norinhue'? itërin. ²⁸⁻²⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Pirinquë a'naroáchin yapaaton nataninco: “Pirinquë ya'ipi quëmopinëhuëpita Yosë chinotapi. Siniro chinotacaiso marë' ma'sha tëpacaiso nininso', tēparapi. Naporahuaton inaquë nica'huaso marë' iya masho camairinco. Napoaton inaquë pita na'huëca'huaso marë' quëtoco pa'i,” itërinco. Napotohuachincora a'parahuë. A'parahuë ni'ton, co inaso' isëquë nininhue', itërin. ³⁰Ina natanaton, Saonoso hui'nin pa'pi no'huirin. No'huiton itapon:

—¡Ma'ninquën chachinta ni'ton, naporan! ¡Quisi hui'ninë'quën noyá nipayaranso', nani nitotërahuë! Ina marë' quëmaso' taparo nisaran. Mama-parinta na'ntaran ni'ton, inanta taparo nisarin. ³¹Inaso nanpirápachin, co quëmaso nanpicaso tëranta ya'huërinhuë'. Aquëtë huarë' ya'huërétaan-cososo', co nanitaranhue'. Napoaton a'paquë piyapinënpita macoina'. Inaso', chiminacaso ya'huërin, itërin. ³²Napotopirinhuë', inariso pa'pin itapon:

—¿Onpoatonta chiminacaso ya'huërin? ¿Ma'ta onporinso marë' tëpacaso ya'huërin? itërin. ³³Hui'nini napotopirinhuë', Saonoso co manta taponahuë' nansanën ihuërin. Hui'nin ohuanacaso marë' ihuërin. Inaporinso marë': “Tëhuëchachin tatari Tapi yatëparin,” tēnin yonquiaton. ³⁴Napohuachina

Conatanso', pa'pi no'huitaton, pa'pin huaninanpirin. Co huachi naporo coshatocoantarinhue'. Pa'pini Tapi pinorinso marë', pa'pi sëtatton naporin.

³⁵Tahuëririnquë inaso', Tapiri ninarinquë'pa' pa'nin sha'huitapon. Nisha'huitopiso' oraquë pa'nin. A'nara piyapinën hui'napishin quëparin. ³⁶Inaquë canconahuaton, piyapinën itapon:

—Paaton shinëréro'sa a'paarahüeso yonícontaqué', itërin. Napotohuachina piyapinënso' ta'ararin. Ta'aso' Conataonta', pë'chinanënguë, shinërenën a'pararin. Chiníquën t'ëyatërin ni'ton, hui'napi aquëtë anotërin. ³⁷Piyapinëni cantonpachina Conataniso' chiníquën sha'huitërin:

—¡Shinëréso' quëma aquëtë nisarin! itërin. ³⁸Naquëranchin piyapinën sha'huitaantarin:

—¡Manóton ta'aque'! itaantarin. Napotohuachina hui'napiso', shinëre maconahuaton hua'anën quëpataantarin. ³⁹Hua'anën naporinso nataponahuë', co manta yonquirinhue': “Nanan nisha'huitapi,” co tēninhue'. Conatan, Tapi, inapitasáchin ma'sona tapona napopiso nitotopi. ⁴⁰Ina quëran Conatanso', pë'chinanën, shinërenënpita, inapita piyapinën quëtërin. Quëtahuaton naporo chachin ya'huërinquë quëpanantacaso' camairin.

⁴¹Nani pa'pachina, na'piro'sa imopiso' aquëtëran quëran Tapi pipirin. Pipirahuaton Conatan notënanquë isonahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Noya nicaton cararo napotërin. Ina quëran nisë'quërahuatona', nina'nëtopi. Tapiso' na'con na'con na'nëton sëto inquiahuarë' na'nërin. ⁴²Napoin quëran Conatani itapon:

—Noya paquë huachi. Catonpo chachin Yoscoarë' ta'të nisha'huitëre' ni'ton, ama të'huatëquësuhuë'. Noya nipayatë

ya'huëcaso marë' nani Yosë nontëré'. Shinpopitanta noya ninicatona ya'huëcaiso marë' nani anoyatëré', itërin.

Nani ninontohuachinara, Tapiso' pa'nin huachi. Ya'huëré' Conataonta', ya'huërinquë paantarin.

**Pan Yosë marë' acopiso'
Tapi ca'ninso'**

21 ¹Tapiso' pa'sahuaton Nopo^d ninano itopiquë canconin. Canconahuaton Aimirico corto hua'an nicapon pa'nin. Inaso', Tapi inaoraíchín huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton pa'yanin. Pa'yanaton itapon:

—¿Ma iporata quëmaoraíchínso' huë'saran? itërin. ²Napotohuachina:

—Copirno ma'sha nica'huaso camayatonco itërinco: “Ma'marësona a'paranquënso', ama insonta nitochinsohuë',” itërinco. Sontaronëhuëpitaso nipirinhüë', nani camairahuë insëquësona niquënana'huaiso'. ³¿Ma'ta ipora ya'huëtërinquën capacaso'? A'natërâpo pan quëtoco topirahuë. Co'so' ya'huëtohuachinquënhuë', ma'sha tëranta quëtoco quëpa'i, itërin.

⁴—Pan mini ya'huëpirinhüë', co pan miahuë'. Sinioro marë' acorahuësoráchin ya'huërin. Co canpitaso ina capamaso ya'huërinhuë'. Napoaponahuë', sontaronënpita co osha nipihuë' nipachinso', quëchinquën, itërin.

⁵Napotohuachina, Tapiriso aquinorahuaton itapon:

—Sontaronëhuëpitaro'co chachin ahuëtapoi yápa'nai. Napohuatoira, co osha ninaihuë'. Aquëtë huarë' iporaso', chini chiníquën copirno camairincoi ni'ton, co inapoatoí oshahuanaihuë', itërin. ⁶Napotohuachina, corto hua'anso' Sinioro marë' pan acopiso

chi'huincarinsopita Tapi quëtërin. Inanpi pansáchin inaquë ya'huërin ni'ton, quëtërin. Inaso pano'sa', noya patoana itopiquë acopiso'. Nasha pano'sa huënocachararinso' acoaton, naporo tahuëri chachin chi'huincarinsó'.

**Tapi Saono tëpacaso co
nohuantërinsohuë'**

24 (Nopo ninano quëran Tapi pipihuachina, oshaquëran saota pasa pochín sontaronënpita ya'huëtërin. Inapitariso', catahuacaso marë' imapi. Saonori sontaronënpitarë chachin yaahuëaton imasárin ni'ton, itohua itohua ya'huë ya'huërantapi.) ¹A'na tahuëri Saonosó' huiristino'sa ahuëapon pa'nin quëran, huënantarin. Naporo' a'nari itapon: “Tapiso' In-cati inotëroquë ya'huëarin,” itërin. ²Natanahuaton Saonosó', cara huaranca sontaro'sa huayonin. Ya'ipi Israiro huëntono'sa quëran ina nápo huayonin. Inapitarë pa'sahuaton Tapi sontaronënpitarë chachin yonípi. Natëtëro'sa pa'pi huëhuëpiro nininquëpita yonípi.

³Pa'sápaton Saonosó' ohuicaro'sa ahuë'topiquë canconin. Ina yacaria motopi nanin ya'huërin. Inaquë Tapi piyapinënpitarë chachin na'pirapirinhüë', Saonosó' chí'chicaso marë' ya'conin. ⁴Naporo' a'nara piyapinëni sacaroënuë' Tapi itapon:

—Ni'quë'. Ipora tahuëri chachin Sinioro sha'huëtërinquënso' nanirin: “A'na tahuëri inimiconën ma'sona nohuantëransó' nitamaso marë' quëtaranquën,” itërinquën, itërin. Napotohuachina Tapiso', oshaquëran paaparín. Paaparahuaton Saono a'morinsó huírotën yashitëtërin.

⁵Napoaponahuë', yashitëtërinso marë' co noyahuë' cancantërin. ⁶Ina quëran piyapinënpita sacaronquë itapon:

^d21.1 *Nopoquë naporosó'*: Yosë chinotacaso në'mëtë pëi ya'huërin.

—¡Siniorori Saono huayonin copirno nicacaso marë! Napoaton cariso!, co ina tēpa'huaso nanitērahuë!, itërin. ⁷Napo-tahuaton Tapiso!, ama Saono tēpacaiso marëhuë! piyapinēnpita ya'copirin. Inaso co manta yonquiaponahuë!, ina quëran pipirin. ⁸Pipihuachina, Tapinta a'naroáchin pipiintarin. Pipirahuaton chiníquën itapon:

—¡Api, api! itërin. Napotarinsó nata-naton, Saonosó tahuëretërin. Naporó! Tapiri noya nicaton, isonin quëran no'paquë huarë! monshomarin. ⁹Ina quëran itapon:

—A'naquën nonpinapitonaco: “Tapi yatēparinquën,” itërinën. Napotopiri-nēnquënhuë!, co inapita natēcamaso ya'huërinhuë!. ¹⁰Ipora tahuëri chachin nitotaran co carinquën yatēparan-quënsohuë!. Sinioro nani quëtërinco naninquë tēpa'huanquënso!. Inaso nipirinhüë!, co nohuantërahuë! inapota'huanquënso!: “Siniorori huayonin ni'ton, apiso copirno ya'conin,” ta'to naporahuë. ¹¹Ni'quë api. A'moranso yashitërahuëso!, s'ë'quëárahuë. Yashitasoco nohuantërahuë naporini, tēpa'itēnquënhuë!. Napoaponahuë!, co inapotëranquënhuë!. Ina quëran nitotëquë!, co manta yaonpotëran-quënsohuë!. Co a'napita tēranta ma'sha onpotiinēnso! camairahuë!. Co maquë tēranta tēhuëpirahuë! quëmaso! tēpaancoso marë!, yonisáranco. ¹²Sinioro chachin no'tëquën sha'huichinpo!, inquënposona tēhuërëso!. Inari chachin ma'sha onpotërancoso marë! i'huërëchinquën. Caso napoaponahuë!, co onporo tēranta tēpaponquënhuë!. ¹³Iráca quëran huarë! pa'yatopi napocaiso!: “Co noyahuë! cancantopisopitaráchin co noyahuë! nipi,” topi. Caso co ina pochin cancantërahuë ni'ton, co tē'hua-taancoso ya'huërinhuë!. Co onporonta

tēpaponquënhuë!. ¹⁴Naporahuaton co caso máquëncóhuë!. Quëmaso! copirnonquën nichinapon chachin pëinēnquë huënsëyarápamaso ya'huërin. Napopirinhüë!, po'pin inotëroquë huëcaton tahuëri chiniaran. ¡Ni'nira chimipitë!, imincara, inapita co onporonta yonirëhuë! Inapita pochin nipirahuë!, quëmaso yonitonco ainashitáranco. ¹⁵Napoaton Sinioro chachin no'tëquën sha'huichinpo!, inquënposona tēhuërëso!. Inari chachin naporahuëso! no'tëquën tantiaínco. Inapotatonco quëmá quëran pa'poyainco, itërin.

¹⁶Tapiri tonitohuachina, Saonosó pa'yanaton chiníquën itapon:

—¡Tapi chachin mini nontarínco! toshuaton na'nëmiatërin. ¹⁷Ina quëran itapon:

—Quëma no'të no'tëquënso! yonquiran. Carinquënso na'con aparisitopiranquënhuë!, quëmaso nosororanco. ¹⁸Ipora tahuëri anitotëranco noya yonquirapirancoso!. Sinioro chachin nani quëtërinquën tēpaancoso!. Napoaponahuë!, co tēparancohuë!. ¹⁹Inso tēranta inimiconën tēpachináchin quënanpachina, co onporonta nicha'ërinhuë!. Napoaton noya ni'nancoso marë!, quëmanta Sinioro noya ni'inquën. ²⁰Tēhuënhachin quëmaso!, copirno ya'coanan tēnahüë. Ina ya'conpatan chiníquën nanantaran. Naporahuaton israiro'santa!, noya noya ya'huëapona huachi. ²¹Iporaso sha'huitoco: “Sinioro ni'sárinco hui'nanpita, shiparinpita, inapita co tēpapohüë!. Nininēnapita ninshitopiso! tapiatona naniantohuachina!, itoco,” itërin.

²²Napotohuachina: “Sinioro ni'sárinco co napoarahüë!,” itërin Tapiri. Nani ninontohuachinara, Saonosó pëinēnquë panantaran. Tapinta sontaronēnpitarë chachin na'pipi'pa! ya'coantapi.

Huiristino sontaro'sa
Tapiri catahuarinso'

28 (Oshaquëranchin Samoiro chiminin. Ina piquëran Tapi, quëmopinënpita, saota pasa sontaronënpita, inapitasa Saono ta'ananpipi. Huiristino'sa ya'huëpique pa'sahuatona', a'na pi'i na'con inaquë yacapatopi.)¹ A'na tahuëri huiristino'saso', sontaronënapita yontoantapi. Israiro'sa ahuëcaiso marë' napoantapi. Cato ninano copirnonënso', Aquisi itopi. Inari Tapi itapon:

—Quëmanta sontaronënpitarë'quën chachin catahuancoso marë' pacamaso ya'huërin, itërin. ²Napotohuachina:

—Pa'sarai mini quiyanta'. Caso piyapinëncó. Míso ahuëtërahuëso ni'saranco huachi, itërin.

—Míso ahuëtëran ni'quëhuarë', ipora quëran huarë' a'pairinacospita sontaro'sa camaiaran, itërin Aquisiri.

Saono ninotona'pique pa'ninso'

³Samoiro chimininso' ayonquianta'inquëma': Ina chiminpachina ya'ipi israiro'sari na'nëtopi. Ina quëran Namaquë pa'pitopi. Hua'huatërinso ninanoquë chachin napotopi. Saonoso' iráca chachin ninotona'piro'sa Israiro no'pa quëran ocoirin. Chimipiro'sa hua'yanën nito përatona nontopisopitanta', napotërin. ⁴Huiristino'sa niyontoantapi. Naporahuatona Sonin ninano itopiso' notënanquë pa'sahuatona ya'huëconpi. Në'mëtë pëinëna ótënatona ya'huëconpi. Saononta israiro'sa ayontonin. Ayontonahuaton, Quiripoa motopi itopique në'mëtë

pëinëna ótënatona ya'huëconpi anta'.⁵ Huiristino'sa ya'huëintapiso', Saono ni'nin. Ina ni'sahuaton, pa'pi pa'ya-miatërin. ⁶Napoaton Yosëri anitotacaso marë' natanin. Natanpirinhuë', co inariso a'panirinhue'. Hua'narin quëran, Orin quëran, pënëntona'piro'sa quëran, inapita quëran anitotacaso nohuantopirinhue', co anitotërinhuë'.

⁷Napohuachina, sontaro hua'ano'sa camairin:

—Inso sanapi tëranta', chimipiro'sa hua'yanën nito përaton nontërinso', yonítoco. Paato nonta'huaso marë' nohuantërahuë, itërin. Napotohuachina inahuari:

—Intoro ninano itopiquë, a'nara sanapi ina nitotërinso ya'huërin, itopi. ⁸Ina natanaton, Saonoso' ama nohuítacaiso marëhuë' nisha a'morin.

Naporahuaton cato hua'ano'sarë ina sanapi nicapon tashi pa'nin. Cantonahuaton itapon:

—A'na piyapi chimininso përatoco. Ma'sona yanitotërahuëso', anitochinco topirahuë. Insosona sha'huítaranquënso', ispiritonën^e përatoco, itërin. ⁹Napotohuachina, inariso itapon:

—Ni'quë'. Saono naporinso nani nitotëran. Ninotona'piro'sa', chimipiro'sa hua'yanën nito përatona nontopisopita, inapita iso no'pa quëran ocoirin. Napotarancoso natëhuatënquën, inaso nitotohuachin atëpataponco. ¡Napoaton co napotaancoso ya'huërinhuë'! itërin sanapiri.

¹⁰—Yoscoarë' co ina marë' manta onpoaranhuë', itaantarín Saonori.

¹¹—¿Inso' chimipita përachinquën? taantarín sanapi.

—Samoiro përatoco, itërin Saonori. Napotohuachina përarín. ¹²Sanapiso'

^e 28.8 *Ispiritonën topachina*: Yosë quiricanëncuëso' canpoa chimipiro'sa hua'yanën yonquiatona napopi.

a'nanaya ni'pirinhuë', Samoiro huë'-sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton huiyo ténin. Naporahuaton Saono itapon:

—¿Nonpintëranco! ¡Quëma mini Saononquën! itërin sanapiri. ¹³Itopirinhüë':

—Ama tël'huatëquësohuë'. ¿Ma'ta ni'nana? itaantarin Saonori.

—A'nara yosë no'pa quëran pipirarin ni'nahuë, taantarin sanapi. ¹⁴Napohuachina Saonori itapon:

—¿Onpopinta ya'norin ni'nana? itërin.

—Máshoya ya'norin ni'nahuë. Aipi a'morinso niimopitopinan ya'norin, itërin sanapiri. Ina natanaton, Saonosol: "Samoiro mini," ténin. Naporahuaton isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' moshomarin. Noya nicaton napotërin.

¹⁵Naporo' Samoironi itapon:

—¿Ma'marëta përatonco apiranco? itërin.

—Co napion cancantato përranquën. Huiristino'sa ahuëinacoso marë' huëcapairinaco. Yosënta', a'porahuatonco co huachi a'panirincohuë'. Pënéntona'piro'sa quëranca co a'panirincohuë'. Co hua'narahuë quëran tëranta', a'panirincohuë'. Napoaton ma'sona nica'huasol anitotaancoso marë', apëratëranquën itërin. ¹⁶Napotohuachina, Samoironi itapon:

—Sinioro a'porahuatënanquën inimitotërinquën ni'quëhuarë', jama caso natancosohuë'! ¹⁷Ina nohuanton iráca sha'huitëranquën: "Co huachi nohuantërinhuë' isairio'sa quëmari hua'anëntacaso'," itëranquën. Ina nohuanton chachin Tapi ya'huëretëranquën huachi.

¹⁸Naporo' amaricoro'sa ya'ipi atahuantacaso camairinquën. Camaipirinquënhuë', co no'tëquën natëranhuë ni'ton, naporin. ¹⁹Naporahuaton ya'ipi ahuëtamare huë'namasopita, ina nohuanton huiristino'sa minsëarinquëma'. Tashiraya

quëmaso hui'nanpitarë'quën chachin carë'quën nisarama huachi. Ina nohuanton ya'huëintaramaquë ma'sha ya'huëtërinquëmasonta', huiristino'sa matarinëinquëma', itërin. ²⁰Naporo' a'nanaya Saonosol, chimipi pochin anotërin. Naporopi ni'ton notëntochinarin. Samoironi napotërinso' natanaton, naporin. Naporo tahuëri, naporo tashi co manta ca'mantatonhuë', naporin. ²¹Saono pa'pi pa'yaninso', sanapiso ni'nin. Napohuachina ya'carirahuaton, itapon:

—Ni'quë sinioro. Caso quëma piyapinën pochinco ninahuë. Tëpainacoso ya'huërinso nitotaporahuë', natëranquën. ²²Ina pochin quëmanta', sha'huitohuatënanquën natëco topirahuë. Chiniquën cancantato paantamaso marë' coshoro nitatënanquën a'ca'inquën, itërin.

²³Saonosol co nohuantërinhuë' coshatacaso'. Co nohuantopirinhüë', hua'ano'sa quëparinso', sanapi, inapitari apisápachina nohuantërin huachi. Huaniintarahuaton pë'saraqüë huënsëconin. ²⁴Naporo' sanapiso', toroa'hua amoshin pë'tahuarinso' manin. Pëinën aquëtëran acorinso masahuaton tëparin. Ina pi'iso' tricoro'monta manin. Ina quëran pan co ahuëpocatopinanhuë anpirin. ²⁵Nani inapita anpihuachina, capacaiso marë' acotërin. Nani coshatohuachinara, sanapi nontahuatona ya'huëapiquë paantapi. Naporo tashi chachin pa'pi.

Saono hui'ninpitëre chachin chiminpišo'

31 ¹Huiristino sontaro'sari isairio'sa ahuëipi. Ahuërahuatona notohuaro' tiquipi Quiripoa motopiquë inapotopi. Napotohuachinara, a'napitaso ta'api. ²Saononta hui'ninpitare chachin ta'apirinhüë',

huiristino'sari imapi. Icantatona', cara chachin hui'ninpita tēpapi: Conatan, Apinatapo, Maraquisoa, inapita. ³Ina quēran Saonoráchin cancantopi huachi. Pē'chinan camayoro'sari shinērēnēna quēran ohuampi. Inapotohuachinara, inapita pa'pi tē'huatērin. ⁴Napoaton catahuacaso marē' sontaro acorinso', itapon:

—Pasopitaso' co marcahuano'sahuē'. Inapitaso yatēpahuachinaco, aparisitatonaco tēpaponaco. Napoaton sahuēninēn quēran papitatonco tēpaco, itērin. Napotopirinhuē', inariso pa'pi tē'huaton co nohuantērinhuē'. Napohuachina inaora chachin sahuēninēn ya'huaratērin. ⁵Catahuacaso marē' sontaro acorinsoari Saono chiminins ni'nin. Ina ni'pachina niinapotaton inanta chiminin. ⁶Ina pochin naporo tahuēri Saono hui'ninpitarē chachin chiminin. Catahuacaso marē' acorinso sontaronta', chiminin. A'napita sontaronēnpitanta chiminpi. ⁷Israiro'sa Cortanii' motopiana aquētēran ya'huēpisopita natantopi: “Saono, hui'ninpitarē chachin nani chiminpi. Sontaronēnpitanta napopinchin chiminpi. Napopinchin ta'api,” topi. Ina natantatona', ya'huēpiso ninanoro'sa pipinanpitona ta'api. Napohuachinara, huiristino'saso

canconahuatona inaquē ya'huēconpi huachi. Ina no'paso', Cortanii' quēran pi'i pipirinso parti quēparitērin.

⁸Tahuērinqüē huiristino'saso', israiro'sa chiminpisopita ma'shanēna matapona pa'pi. Naporo' Saono hui'ninpitarē chachin chiminpi quēnanpi. ⁹Quēnanahuatona', Saonosonishitēconotopi. Ahuētacaso marē' ohuararinsopitanta matopi. Inapohuachinara', ya'ipi ya'huēpique nanan sha'huicaiso marē' sontaro'sa a'papi. A'pahuachinara, inahuaso mamanshi pēiro'saquē sha'huiconpi. ¹⁰Nonēnso', Piti-san ninano itopiso' pairanēnquē pē'tēnpi. Ahuētacaso marē' ohuararinsopitaso', Asotariti moshapiso pēique acopi.

¹¹Carata parti Capisi ninanoquē ya'huēpisopitaso', Saono napotopiso natantopi. ¹²Natantatona', chiníquēn cancantopisopitari yonquipi catahuacaiso'. Ya'ipi tashi iratatona', Saono nonēn pē'tēnpiso mapi. Hui'ninpitanta nonēna pē'tēnpi ni'ton, inanta mapi. Ya'ipi masahuatona Capisi'pa' quēpantapi. Cancontarahuatona', ahuiquitopi. ¹³Inapotahuatona', nara tashinantērinsoanaquē nansēna pa'pitopi. Inapotatona canchisē tahuēri co coshataponaraihuē', sētopiso nanipi.